

**ПРО КУЛЬТУРНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО УКРАЇНИ
ІЗ ЗАРУБІЖНИМИ КРАЇНАМИ
у травня 2023 року**

*(оглядова довідка за матеріалами
преси, інтернету та неопублікованими документами)*

В Україні

Міжнародна рада музеїв (*ICOM*) спільно з Міністерством культури та інформаційної політики України підготували «Надзвичайний Червоний список культурних цінностей під загрозою – Україна». Він презентує категорії культурних цінностей нашої країни, які перебувають під загрозою викрадення, мародерства, незаконного вивезення. Перелік складається з 53 типів об'єктів, що належать до семи категорій – народне, релігійне, прикладне та образотворче мистецтво, археологія, книги та рукописи, нумізматики. Над створенням списку з 28 червня 2022 року працювали експерти з 11 музеїв та інституцій по всій Україні спільно з Департаментом охорони спадщини *ICOM*.

5 травня Інститут масової інформації та ЮНЕСКО оголосили про спільний проєкт для висвітлення та документування збитків, завданих культурним об'єктам в Україні. У його межах відберуть щонайменше 50 журналістів і фотокореспондентів, які створять фотоматеріали та репортажі про пошкоджені війною культурні об'єкти і про культурні події. Ці матеріали планують поширювати в місцевих та національних медіа, а також на міжнародному рівні.

4 травня відбулась онлайн-зустріч міністра культури та інформаційної політики України О. Ткаченка і його заступників Г. Григоренко, А. Бондар, К. Чуєвої і Т. Шевченка з Надзвичайним і Повноважним Послом Об'єднаних Арабських Еміратів в Україні Салемом Ахмедом Аль Каабі. Сторони обговорили співпрацю у сферах охорони, збереження й відновлення культурної спадщини нашої країни, а також способи підтримки українських креативних індустрій, закладів культури й митців. Йшлося і про допомогу Україні в цифровізації сфери культури, протидію російській пропаганді, підтримку Українського культурного фонду, Українського інституту книги, обмін досвідом фахівців культурної сфери.

5 травня міністр культури та інформаційної політики України О. Ткаченко та його заступниця Г. Григоренко провели у Києві зустріч із мером Брюсселя Філіпом Клозом та його командою. Сторони обговорили подальшу підтримку України у сферах інформаційної політики та культури. Зокрема йшлося про збережен-

ня та відновлення культурної спадщини України, яка постійно зазнає руйнувань через дії росії. Також учасники розглянули організацію спільних культурних проєктів, вистав і виставок українського мистецтва в Бельгії.

Надзвичайний фонд спадщини ЮНЕСКО (*Heritage in Emergency Fund*) схвалив проєкт допомоги Міністерству культури та інформаційної політики України на 1,5 млн доларів для розвитку інструментів цифровізації у сфері культурної спадщини нашої країни. 31 травня під час зустрічі заступниць міністра культури та інформаційної політики А. Бондар та К. Чуєвої з керівницею Бюро ЮНЕСКО в Україні К'ярою Децці Бардескі відбулось обговорення конкретних кроків впровадження проєкту та знайомство з національним експертом, який буде співпрацювати з МКІП та допомагати інтегрувати плани та стратегію до викликів сьогодення та європейських вимог.

30 травня відбулась Міжнародна онлайн-конференція «Ціннісно-креативні складові національної культури в нових суспільних реаліях», організована Інститутом культурології Національної академії мистецтв України, Латвійською академією культури та ГО «Центр розвитку «Демократія через культуру». Під час заходу йшлося про законодавчу підтримку культурної спадщини та фіксацію воєнних злочинів проти неї. У межах конференції була презентована монографія французьких і латвійських дослідників «Нематеріальна культурна спадщина в системі національного і міжнародного законодавства», яку представила одна з авторок – завідувачка кафедри ЮНЕСКО з питань нематеріальної культурної спадщини та законодавства при Латвійській академії культури Аніта Вайваде. Також у конференції взяла участь директорка Департаменту культурної спадщини Міністерства культури та інформаційної політики України М. Томин.

За підтримки Європейського Союзу ГО «Інша Освіта» (Україна) та *zusa* (Німеччина) запустили проєкт «Культура допомагає/*Culture Helps*», що спрямований на допомогу людям, які через війну були змушені переїхати до більш безпечних регіонів України або за кордон. Ініціатива надає грантову підтримку культурним менеджерам та організаціям, які допомагають людям інтегруватись у нові спільноти через культуру. Проєкт розрахований на 2023–2025 роки та пропонує трирівневу програму грантів, підтримку психічного здоров'я, онлайн/офлайн-зустрічі, вебінари для культурних працівників та працівниць у та з України та для їхніх колег в інших країнах програми «Креативна Європа».

За кордоном

13 травня у Ватикані відбулася зустріч президента України В. Зеленського і Папи Римського Франциска. Вони обговорили ситуацію в Україні на тлі російського вторгнення та обмінялися подарунками. В. Зеленський подарував Понтифіку картину «Втрата, 2022-58» О. Ревіки, присвячену загибелі дітей внаслідок війни, та ікону «Неопалима» Ю. Вакуленка, створену на пластині бронежилета в рамках проєкту *ArtArmor*. Своєю чергою Папа Римський подарував бронзову скульптуру оливкової гілки як символ миру, а також спеціальні видання документів понтифікату, серед яких – Послання на цьогорічний Всесвітній день миру та збірка «Енцикліка про мир в Україні».

16 і 17 травня перша леді України О. Зеленська здійснила візит до Південної Кореї, де зустрілася з президентом країни Юн Сок Йолем, його дружиною Кім Кон Хі, яка займається культурною та громадською діяльністю, міністром закордонних справ Пак Чіном і українською діаспорою. Крім того, О. Зеленська відкрила конференцію «Азійське лідерство», яка проводиться в Сеулі з 2005 року. Цьогорічний захід отримав назву «Азійське лідерство. Ера турбулентності: шлях до співпраці та інновацій» і був присвячений, зокрема, повномасштабному вторгненню росії в Україну. Для ознайомлення з українською культурою в межах конференції відбувся концерт Академічного симфонічного оркестру Чернівецької обласної філармонії ім. Д. Гнатюка. Також у присутності першої леді України та мера корейської столиці О Се Хуна 17 травня було підписано Меморандум про співпрацю між Посольством України в Республіці Корея та мерією Сеула у просуванні культурних і мистецьких обмінів, зокрема щодо реалізації проєкту з упровадження україномовного аудіогіда в Центрі мистецтв «Седжон». Серед членів української делегації була і заступниця міністра культури та інформаційної політики України А. Бондар.

15 травня під час виступу у Брюсселі президентка Європейської комісії Урсула фон дер Ляен поінформувала, що в Гаазі створять реєстр збитків, завданих російськими військами Україні, зокрема і сфері культури. Уряд Нідерландів ще 17 лютого офіційно надав принципову згоду на пропозицію України про створення в Гаазі міжнародної організації – Реєстру збитків, завданих Україні російською агресією. Реєстр має стати першим компонентом всеохоплюючого механізму репарацій, який покликаний забезпечити виплату рф Україні повних репарацій за завдану шкоду, відповідно до міжнародного права.

До речі, в травні українську мову офіційно внесли до системи перекладів Європейської комісії – *eTranslation*. Це безоплатний онлайн-інструмент для перекладу текстів та офіційних документів 24-ма мовами ЄС.

23 травня міністр культури та інформаційної політики України О. Ткаченко відвідав Республіку Польща, де разом із віцепрем'єр-міністром, міністром культури та національної спадщини Польщі Пйотром Глинським і міністром культури Литви Сімонасом Кайрисом взяв участь у зустрічі в форматі «Люблінського трикутника». Під час спільного брифінгу міністри підписали декларацію «Люблінського трикутника». У документі заявлено про підтримку України в різних міжнародних форматах у захисті її культурної спадщини та цінностей; реалізацію проєктів обміну знаннями для посилення взаємної співпраці в різних сферах культури та культурної спадщини; підтримку українських митців та культурних фахівців; сприяння відновленню України та створенню Європейського фонду для захисту і відновлення культурного та креативного сектору. Крім того, О. Ткаченко та Пйотр Глинський підписали Меморандум між Міністерством культури та інформаційної політики України та Міністерством культури і національної спадщини Республіки Польща про співпрацю щодо інвентаризації архітектурних та археологічних втрат внаслідок збройної агресії рф проти України. Співпраця має на меті підтримку зусиль з порятунку та збереження культурної спадщини України, що перебуває під загрозою знищення або пошкодження, з особливим наголосом на об'єктах всесвітньої спадщини ЮНЕСКО та об'єктах, внесених до Попереднього

Списку Конвенції про охорону Всесвітньої культурної і природної Спадщини ЮНЕСКО, документування та аналіз її поточного стану збереження та ступеня пошкодження, а також аналіз ефективності методів та процедур, що наразі застосовуються для документування культурних втрат на територіях, що постраждали від бойових дій. Також на запрошення Пйотра Глинського О. Ткаченко та Сімонас Кайрис відвідали Краківський музей князів Чарторийських та експозицію «Експресія. Скульптура львівського рококо – твори Йогана Пінзеля зі збірки Львівської національної галереї мистецтв» у Королівському замку на Вавелі. Після цього міністри взяли участь в офіційному відкритті експозиції «Вільно, Вільнюс, Вільне 1918–1948. Одне місто – багато розповідей» в Національному музеї в Кракові, підготовленої з нагоди 700-річчя Вільнюса.

Міністр культури та інформаційної політики України О. Ткаченко долучився онлайн до засідання Ради з питань освіти, молоді, культури та спорту, яке відбулося 16 травня під головуванням Швеції в Раді Європейського Союзу. Під час засідання було розглянуто питання культури, аудіовізуальних засобів та освіти, а також обговорено законодавчі ініціативи, зокрема Європейський акт про свободу ЗМІ (*European Media Freedom Act*). У своєму виступі міністр висловив вдячність за безпрецедентну підтримку українських митців та працівників культурних і креативних секторів, відзначив узгоджені та невідкладні ініціативи іноземних партнерів щодо охорони культурної спадщини та діджиталізації культурної сфери України та наголосив на подальшій потребі промотування української культури в ЄС.

Також міністр культури та інформаційної політики України О. Ткаченко звернувся через відеозв'язок до учасників молодіжного саміту *#ReshapeEurope*, який 11–14 травня проходив у місті Лагі (Румунія). Міністр розповів про українську історію боротьби за європейські цінності та наголосив на важливості об'єднання зусиль задля протидії російській дезінформації та пропаганді. Захід організовано Представництвом Фонду Фрідріха Науманна за Свободу в Румунії та Молдові та *USR Tineret*.

Матеріали про повномасштабне російське вторгнення в Україну, зокрема й українських авторів, відзначено Пулітцерівською премією (оголошено 8 травня, США). Так, американське агентство *Associated Press* отримало нагороду в номінації «За служіння суспільству» за роботи відеожурналіста М. Чернова, фотографа Є. Малолетки, продюсерки В. Степаненко (Україна), а також репортерки Лорі Гіннант – за «сміливі репортажі з Маріуполя під час облоги, які дозволили задокументувати масове вбивство мирних жителів під час вторгнення Росії в Україну». Фотографи *Associated Press* також відзначені премією в номінації «За новинну фотографію» за 15 знімків, які в режимі реального часу відобразили руйнівні наслідки та людські жертви у війні в Україні. Своєю чергою видання *The New York Times*, у складі команди якого працював український фотокореспондент С. Козлюк, отримало нагороду в номінації «За міжнародний репортаж» за висвітлення масових вбивств російськими окупантами мирних жителів Бучі і розслідування про підрозділ, відповідальний за ці звірства.

Українська письменниця, художниця, фотографка, журналістка, перекладачка та активістка Є. Белорусець стала лауреаткою премії «Жінки Європи»

2023 року. Вручення нагороди відбулося 8 травня в Представництві Єврокомісії у Берліні. Музичний супровід церемонії нагородження забезпечив струнний квартет Молодіжного оркестру України.

Письменник та журналіст, колишній бранець терористів «ДНР» С. Асєєв отримав Премію за мужність імені Діани Ортіс (*Dianna Ortiz Award for Courage*), яку вручає організація *Heartland Alliance* (Чикаго, США). Вона працює над просуванням прав людини та відстоюванням людської гідності, пропонуючи рішення для досягнення більш справедливого глобального суспільства. Премію письменнику вручили за «непохитну відданість справедливості, правді та правам людини».

23 травня спеціальний представник генерального секретаря НАТО з питань жінок, миру та безпеки Ірен Феллін, постійний представник Бельгії при НАТО посол Аріадна Петрідіс, голова Місії України при НАТО посол Н. Галібаренко та головний виконавчий директор організації *Save the Children UK* Гвен Хайнс (Велика Британія) відкрили у штаб-квартирі НАТО виставку «Дитинство під вогнем – зростання в Україні сьогодні». Експозиція діяла до 30 травня і представила фотографії та інтерактивні матеріали, надані організацією *Save the Children UK*.

Міністерство закордонних справ України презентувало в Братиславі у рамках 18-го Міжнародного форуму з питань безпеки «GLOBSEC-2023» (29–31 травня, Словаччина) VR-проект *Living the War*. Його відвідала президентка країни Зузана Чапутова та понад 100 політичних діячів і лідерів громадських організацій з усієї Європи. Проект створено разом з ініціативою *Ukraine: War in VR*, щоб передати закордонній аудиторії досвід проживання війни мільйонами українців. Він містить ілюстрації наслідків російських злочинів у Бучі, Ірпені, Бахмуті, Харкові, Ізюмі, Бородянці, Києві, Дружківці та інших місцях.

9–31 травня у Лейпцигу (Німеччина) діяла виставка «Київ – незламне серце Європи», яку підготував Департамент суспільних комунікацій КМДА. На фотографіях зображено життя мешканців столиці та приміських містечок в умовах російської агресії. До експозицій увійшли світлини Д. Копилова, О. Самсонова, М. Тимченка, М. Синельникова, Б. Корпусенка, П. Петрова, А. Скакодуба та пресслужби ДСНС. Захід організовано за сприяння муніципалітету Лейпцига та Німецького товариства міжнародного співробітництва (*GIZ*).

У Латвійській національній бібліотеці 29 травня відбулася конференція-дискусія з переглядом фільму О. Бурмака «Російська загроза». Захід відкрили віцемер Риги Лінда Озола, Надзвичайний і Повноважний Посол України в Латвії А. Куцевол та режисер стрічки О. Бурмак (онлайн). Серед спікерів конференції також були представники Канцелярії Президента, МЗС, МВС та Мінекономіки Латвії, експерти Центру передового досвіду стратегічних комунікацій НАТО, представники посольств низки країн.

Банк Латвії випустив пам'ятну монету «Соняшник для України» номіналом 2 євро. Її було введено в обіг 30 травня. На аверсі зображено квітку соняха як символ сонця та світла, над нею напис «Слава Україні». Автор дизайну – Крішс Салманіс. 15 тисяч монет випустили в сувенірній упаковці, отримані від їх продажу кошти буде передано Україні.

31 травня у Флоренції відкрито виставку малюнків українських дітей у рамках Міжнародного українсько-італійського проекту «Птахи МИРУ». Експозиція діяла впродовж червня. Проект втілено за підтримки Навчально-естетичного комплексу «Художня школа» м. Херсона та організацій в Італії *VITAukr, Colors for Peace, Robert F. Kennedy Human Rights*.

Міжнародна підтримка України

В Україні

5 травня президент України В. Зеленський відкрив у Києві саміт до річниці створення благодійної фандрайзингової платформи *United24 – The Power of Unity*. Під час заходу глава держави оголосив про два нові напрями роботи ініціативи – «Освіта і наука», амбасадорами якого стали лауреати Нобелівської премії Пол Нерс (Велика Британія), Едвард Мозер і Мей-Бритт Мозер (Норвегія), а також акторка Іванна Сахно (Україна – США), та «Гуманітарне розмінування», яким опікуватиметься всесвітньо відомий філософ Френсіс Фукуяма (США). При цьому Пол Нерс (Велика Британія), Мішель Хазанавічюс (Франція), Кетрін Винник (Канада), Лієв Шрайбер, менеджер та оператор-постановник гурту *Imagine Dragons* Мак Рейнольдз і Тай Арнольд (США), Іванна Сахно (Україна – США) особисто прибули на форум, решта амбасадорів долучилася онлайн. Також під час саміту стало відомо, що американська акторка та співачки Барбра Стрейзанд пожертвувала 240 тисяч доларів на напрям «Медична допомога». Варто зазначити, що за рік діяльності платформи на рахунки НБУ надійшло понад 325 млн доларів внесків від міжнародних компаній, українського бізнесу, благодійних організацій, світових зірок та донорів зі 110 країн. За цей час амбасадорами платформи стали 15 зірок. У травні *United24* за підтримки Міністерства закордонних справ розпочала міжнародну кампанію «Thank You», щоб подякувати всім, хто підтримував Україну протягом року. Перші локації, на яких з'явилися меседжі від *United24*, – Таймс-сквер у Нью-Йорку (США) та Лестер-сквер у Лондоні (Велика Британія). Згодом слова подяки з'явилися у містах Польщі, Швеції та Словенії. Кампанію також підтримали Метрополітен-опера і Карнегі-хол на Мангеттені у Нью-Йорку (США), резиденція Європейської Ради та Ради Європейського Союзу у Брюсселі. Загалом кампанію «Thank You» планують провести у понад 15-ти країнах.

Крім того, до Дня вишиванки бренд *ETNODIM* та *United24* створили іменні вишиванки для амбасадорів платформи у двох екземплярах. Завдяки співпраці з Музеєм Івана Гончара за основу для сорочок взяли орнаменти з різних регіонів України, які доповнили елементами, пов'язаними з кожним амбасадором. Вишиванки в подарунок отримали Барбара Стрейзанд, Марк Гемілл (актор зібрав 1 517 205 \$ на дрони *RQ-35 Heidrun* для українських військових), Скотт Келлі, Ден Рейнольдз, Бред Пейслі, Лієв Шрайбер, Тімоті Снайдер (США), Кетрін Винник (Канада), Мішель Хазанавічюс (Франція), Демна Гвасалія (Грузія), Беар Гріллс (Велика Британія) тощо. Другий екземпляр розігрувався серед донорів по всьому світу. Зібрані кошти підуть на відновлення школи в селі Бузова на Київщині – перший проект напряму «Освіта і наука».

30 травня до Києва приїхав актор Міша Коллінз (справжнє ім'я Дмитрі Тіппенс Крашнік, США), який підтримує Україну з перших днів повномасштабного

російського вторгнення. Вважається, що родина актора має українське походження. Міша Коллінз зустрівся з президентом України В. Зеленським і став новим амбасадором *United24* у напрямі «Гуманітарне розмінування».

16–21 травня в Україні побував вуличний художник Томас Баумгерталь, знаний під псевдонімом *Bananensprayer* (Німеччина). Він відвідав Київ, Ірпінь, Бучу, Бородянку, Мощун та залишив там свої роботи на тему війни. Зокрема на Майдані Незалежності митець намалював путіна з банановим ковпаком і у тюремній формі з написом «Put In Prison», який обігрує прізвище кремлівського очільника й закликає посадити його до в'язниці (аналогічне графіті є у Кельні). Крім того, *Bananensprayer* доповнив на майдані арт британського художника Бенксі з дітьми своїм фірмовим зображенням – бананом. Серед створених художником графіті також жовто-синій банан на спаленій російській техніці, путін з червоним обличчям на фоні жертв війни, зображений на частині зруйнованого мосту в Ірпені, голуб миру і складений з жовтого та синього бананів знак миру. А 6 травня Львів відвідав режисер Ентоні Бірн (Ірландія).

На початку травня швейцарські журналісти завершили знімати у Херсоні документальний фільм про місто, його мешканців та історію жителів під час окупації. Окремий епізод у стрічці буде присвячено пограбуванню росіянами Херсонського художнього музею ім. О. Шовкуненка. Режисер фільму – Карстен Стормер. Стрічка створюється на замовлення *NZZ Format* (документальної телепрограми швейцарського німецькомовного видання *Neue Zürcher Zeitung*).

Оперний співак Крістіан Бенедикт (Литва) заспівав «Отче наш» на руїнах школи у прифронтовому Оріхові Запорізької області, яку обстріляли російські військові (відео опубліковано 21 квітня).

За кордоном

На початку травня у Празі, біля українського посольства в Чехії, встановлено Стіну пам'яті та підтримки Бучі й України з фотодоказами звірств військових РФ під час повномасштабного вторгнення.

30 травня у Гаазі громада житлового району Зоргвліет провела акцію на підтримку України – пішохідну та велосипедну зону біля будівель посольства росії у Нідерландах назвали «Слава Україні».

До Дня Києва, який цього річ припав на 28 травня, вокаліст рок-гурту *U2* Боно (Пол Девід Г'юсон, Ірландія) зачитав слова гімну столиці «Як тебе не любити, Києве мій!» на знак солідарності з киянами. Своєю чергою ірландський віолончеліст Патрік Декстер виконав композицію на своєму інструменті, а вокаліст та піаніст Пітер Чінкотті (США) заспівав головний рядок пісні.

Гурт *Imagine Dragons* (США) презентував 9 травня кліп «Crushed», у якому показав наслідки російської окупації в Україні. Відео розповідає історію 14-річного Сашка, що пережив п'ять місяців окупації рідного села Новогригорівка Миколаївської області. Кліп було випущено на підтримку напряму «Відбудова України» від фандрайзингової платформи *United24*.

На знак підтримки України співак Гаррі Стайлс (Велика Британія) підняв український прапор під час виконання свого гіта «Sign Of The Times» на концертах у Нью-Йорку та Ковентрі (20 і 23 травня відповідно). Своєю чергою гурт

Scorpions (Німеччина) висловив солідарність і підтримку українцям і розгорнув синьо-жовтий стяг під час виконання своєї культової пісні «Wind of Changes» на концерті в Берліні (23 травня).

День Європи

В Україні

8 травня президент України В. Зеленський підписав указ № 266/2023, який запроваджує в Україні святкування Дня Європи 9 травня. Згодом, 12 червня, президент також підписав законопроект №9278, згідно з яким День пам'яті та перемоги над нацизмом у Другій світовій війні відтепер в Україні відзначають 8 травня, як у країнах Європи.

9 травня президентка Європейської комісії Урсула фон дер Ляен прибула до Києва, щоб разом з українцями відзначити День Європи, та наголосити на тому, що Україна є частиною єдиної європейської родини. Вона зазначила: «Добре знову бути в Києві, де цінності, які є важливими для нас, захищаються щодня. Тож це дуже належне місце, щоб святкувати День Європи саме тут». Також Урсула фон дер Ляен привітала рішення президента України відзначити День Європи 9 травня.

До Дня Європи Представництво Європейського Союзу в Україні підготувало одразу дві вуличні виставки. У партнерстві з Міністерством культури та інформаційної політики України та за участі Центру стратегічних комунікацій та інформаційної безпеки і Українського інституту національної пам'яті на Хрещатику розгорнуто експозицію «Разом ми – Європа», присвячену відносинам ЄС та України. На стендах розповідається про допомогу Європейського Союзу Україні та шлях нашої країни до ЄС. А на Софійській площі відкрито виставку «Культурна мозаїка», що висвітлює проекти з порятунку української спадщини, які підтримав ЄС. Її девіз – «Разом зберігаємо. Разом творимо».

Київський академічний театр «Колесо» долучився до *Міжнародного фестивалю Europe Day'23*, ініційованого Європейським культурним фондом. 9 травня колектив презентував прем'єру вистави «СкороВода» за сценарієм І. Драча та В. Мельник про українського філософа Григорія Сковороду, який за історичними підтвердженнями п'ять років мандрував Європою. Режисер – н. а. України І. Кліщевська.

За кордоном

Особливістю цього річного Дня Європи стало те, що він відбувався під знаком солідарності з Україною. 9 травня біля будівлі Європейської комісії у Брюсселі поруч із прапорами ЄС підняли стяг України. А 10 травня біля стін Європарламенту громадська організація *Promote Ukraine* влаштувала мітинг та театралізовану виставу, де образно представила, як об'єднана Європа допомагає Україні вибити російських загарбників із суверенної української території. На зібранні, зокрема, виступили сенатор Бельгії і колишній член Європейського парламенту Марк Демесмекер.

Україна була у фокусі цього річного відзначення Дня Європи у Швеції, яка саме головує в Раді ЄС. Офіційне святкування було проведено 9 травня у культу-

рному центрі *Kulturhuset* в Стокгольмі, де з концертом виступив Академічний симфонічний оркестр Львівської національної філармонії ім. М. Скорика (на завершення фестивалю «Українська весна»). На чолі з Я. Шеметом музиканти виконали велику симфонічну програму зі знакових для української музики творів М. Лисенка, М. Скорика та Б. Лятошинського. З вступним словом до присутніх звернулася міністр культури Швеції Паріза Лільєстранд, яка наголосила, що українська культура є частиною європейської. Перед виступом у концертному холі *Kulturhuset* діяла виставка сучасного українського мистецтва, створеного в час війни, – «Незламні». Серед гостей події – шведська королівська родина, прем'єр-міністр Швеції Ульф Крістерссон, члени шведського уряду та Європарламенту. В рамках святкування також було проведено Український кінофестиваль та презентацію пов'язаних з Україною проєктів. На завершення відзначення Дня Європи відбулась церемонія вручення відзнаки «Європеєць року» від Шведського європейського руху (*Svenska Europarörelsen*). Серед нагороджених – голова та віцепредседателів *Nordic Ukraine Forum* Аліна Зубкович та Альона Кашина, яких відзначили за внесок у поширення знань про Україну, її людей та культуру, а також донесення правди про війну росії проти України та допомогу вимушеним переселенцям. Офіційне святкування Дня Європи було організовано Представництвом Європейської комісії у Швеції спільно з Українським інститутом у Швеції. Подію висвітлювало шведське національне телебачення та компанія *NETFLIX*. Усі доходи від продажу квитків та кошти, зібрані під час телевізійної програми, передадуть гуманітарним організаціям в Україні через *Radiohjälpen*, фонд Шведської групи суспільного мовлення.

9–30 травня у Парижі (Франція) проходила виставка «Обличчя Європи», до якої увійшли роботи українського фотографа О. Чекменьова. Зокрема експонувалися портрети з серії «Citizens of Kyiv», зняті під час повномасштабного вторгнення рф. Виставка «Обличчя Європи» від *EUNIC Paris* об'єднала фотографів різних країн, щоб створити сучасний портрет Європи. Український інститут став партнером проєкту та координував участь фотографа у виставці.

З нагоди свята біля пам'ятника Свободи в Ризі було встановлено жовто-синій килим із квітів – на знак пошани до мужнього українського народу та на підтримку приєднання України до ЄС. Також 9 травня у столиці Латвії, в Домі Європейського Союзу, відкрилася виставка «ЄС і мої цінності», серед учасників якої була українська художниця М. Зенькова, котра з весни минулого року перебуває в Латвії. А напередодні, 8 травня, пройшов Латвійсько-український муніципальний форум солідарності «Перед тим...», у якому, зокрема, взяли участь представники Чугуївського, Коропського та Новобілоуського місцевих самоврядувань.

Центр української культури та документації в Угорщині та Товариство української культури в Угорщині долучилися до організації святкування Дня Європи, яке проходило 7 травня у Будапешті на площі Свободи за організації Представництва Європейської комісії в Угорщині у співпраці з Офісом Прем'єр-міністра країни та муніципалітетом столиці. У рамках свята діяло українське шатро, прикрашене вишитими рушниками та вишивками з етнографічної колекції товариства. Відвідувачі мали можливість ознайомитися з друкованими виданнями української національної спільноти в Угорщині, придбати українські книжки й скуштувати

вареники. Усі добродчинні збори спрямують на допомогу дітям-сиротам, батьки яких загинули від рук російських агресорів.

Всесвітній день вишиванки

В Україні

Представництво ЄС в Україні опублікувало відео, де дипломати європейських країн розповідають, що для них означає вишиванка (опубліковано 18 травня). Розпочинає відео посол Євросоюзу Матті Маасікас, який зазначив, що для нього вишиванка – це наснага. Посол Німеччини в Україні Анка Фельдгузен сказала, що для неї – це краса України; посол Франції Етьєн де Понсен – це символ і традиції; посол Бельгії Пітер Ван Де Вельде – це круто; посол Естонії Каймо Кууск – Перемога; посол Литви Вальдемарас Сарапінас також відзначив, що це для нього – дух Перемоги; а посол Ірландії в Україні Тереза Хілі заявила, що для неї вишиванка символізує любов українців до природи та чітке відчуття місця та культури.

За кордоном

Прем'єр-міністр Канади Джастін Трюдо разом з колегами-депутатами із Ліберальної партії Канади та сенаторами з нагоди Всесвітнього дня вишиванки одяглися в український національний одяг.

Українці відзначили Всесвітній день вишиванки у різних куточках світу. Цьогоріч свято припало на 18 травня – День пам'яті жертв геноциду кримськотатарського народу, а також річницю виходу українських захисників з «Азовсталі» (18–20 травня). Тож під час заходів згадували про захисників України та депортацію кримських татар радянською владою, а також намагались привернути суспільну увагу до злочинів росії в Україні. Ходу у вишиванках провели у Торонто (організував Конгрес Українців Канади), Відні (Австрія), Кракові (Польща), Скоп'є (Північна Македонія), Любляні (Словенія), Будапешті (Угорщина). Зібрання українців також відбулись у Сан-Франциско (США), Празі (Чехія), Софії (Болгарія), Окленді (Нова Зеландія), Лімі (Перу). А 17 травня в Лісабоні з ініціативи Молодіжної ради при МЗС і Спільки української молоді в Португалії пройшла акція, цілком якої було встановлення рекорду. Захід об'єднав 133 учасників у вишиванках на чолі з Надзвичайним і Повноважним Послом України в Португалії М. Михайленко.

18 травня у Вільнюсі святкування Дня вишиванки, Дня пам'яті жертв геноциду кримськотатарського народу та річниці виходу українських захисників з «Азовсталі» відзначили в Українському центрі. У фойє закладу було відкрито фотовиставку «Вірити. Любити. Чекати» про найближчих людей захисників «Азовсталі», які перебувають у ворожому полоні, та виставку вишитих картин українського художника І. Рябчука з Ірпеня. До присутніх звернувся литовський державний діяч, Надзвичайний і Повноважний Посол Литовської Республіки в Україні у 2006–2009 рр., керівник Українського центру Альгірдас Кумжа та Надзвичайний і Повноважний Посол України у Литві П. Бешта. Крім того, у центрі було проведено показ та перформанс сучасної вишивки і старовинних українських народних костюмів, на якому за участі представників Союзу литовсько-татарських громад Литви було представлено і кримськотатарський національний костюм. Також у

рамках святкування виступили творчі колективи Українського центру. По завершенні заходу відбулася традиційна хода у вишиванках з Кафедральної площі, де був представлений флешмоб від Міжнародної української школи та української школи «Гравітація» з Харкова.

18 травня в Таллінні за участі Посольства України в Естонії відбулася хода «Народжені у вишиванці», організована з нагоди свята Конгресом українців Естонії. Її учасники також вшанували День пам'яті жертв геноциду кримськотатарського народу. А 20 травня Асоціація українських організацій в Естонії спільно з Естонським музеєм просто неба провели у Таллінні фестиваль «Вишиванка об'єднує», під час якого було встановлено рекорд – захід об'єднав найбільшу кількість людей у вишиванках у країнах Балтії. Також у рамках фестивалю відбувся концерт українських і естонських виконавців; презентація українських вишиванок та естонських народних костюмів; численні майстер-класи; ярмарок виробів українських майстрів та страв національної кухні.

18 травня День вишиванки, День пам'яті жертв геноциду кримськотатарського народу та річницю виходу українських захисників з «Азовсталі» відзначили також у Ризі. Зранку у внутрішньому дворі українського посольства в Латвії поряд зі стягом України було піднято кримськотатарський прапор і вшановано пам'ять невинних жертв злочину радянського режиму. Згодом біля пам'ятника Т. Шевченку проведено Парад вишиванок. А ввечері за організації Конгресу українців Латвії центром міста пройшла Вишиванкова хода, під час якої оголошено «хвилину мовчання» за жертвами репресій та за загиблими героями України.

Посольство України в Фінляндії та Національний музей Фінляндії організували в Гельсінкі поп-ап виставку «Вишиванка та сила української майстерності», яка діє з 18 травня до 15 жовтня. А 18–21 травня в центральній залі музею можна було побачити інсталяцію «Вишиванка», створену працівниками музею разом із українцями Фінляндії. На відкритті експозиції виступили українські хори «Калина» та «Ясні».

Фундація «Ватага», яка є платформою для українського мистецтва та культури в Нідерландах, організувала 17 травня святкування до Дня вишиванки в Гаазі, у Музеї звуку та візуалу. Там діяла виставка зразків української вишивки та майстер-клас, який зібрав близько 100 зацікавлених українців та нідерландців. Захід став справжнім обміном культурами вишивання та розкрив значення вишивки в одязі обидвох культур. За його результатами з ініціативи представниці нідерландського клубу вишивання у місцевій енциклопедії з'явиться розділ про українську вишиванку.

Українці Ірландії зорганізували різноманітні заходи з нагоди Дня вишиванки. 14 травня у Дубліні відбувся показ етнічного одягу з приватної колекції Марії Ланцути-Пашко. 18 травня спільнота *Ukrainians Helping Ukrainians Galway* організувала у Голвеї святкування, під час якого можна було ознайомитися з історією вишиванки та послухати українські пісні у супроводі бандури. Того ж дня в місті Корк українська громада провела захід «Вишиванка – наш оберіг».

21 травня в Афінах святкування Дня вишиванки провели українці Греції. Програма поєднала виставку автентичних строїв Б. Петричука «Кольори України», показ костюмів різних регіонів України з колекцій Л. Овчарук та О. Слобо-

дьян, дефіле дизайнерської колекції С. Городецької, виставку-ярмарок українських митців, майстер-класи, акцію «Народжені у вишиванках», в рамках якої народженим у Греції українським немовлятам було подаровано вишиті сорочечки, тощо. Благодійною складовою заходу став збір коштів на дрони для українських захисників в рамках проєкту «1000 дронів для України».

18 травня в Українському домі на Кіпрі у місті Пафос до Дня вишиванки проведено святковий захід. Його головною подією став майстер-клас з вишивки браслета-оберега від членкині Спілки художників України Л. Іваницької.

18 травня з нагоди свята в різних містах Чорногорії було проведено низку заходів: в Подгориці за участі українського посла О. Герасименка відзначили дипломами дітей-учасників конкурсу тематичного малюнка та зібрали карту України з елементами вишивки різних регіонів; у Будві відбувся концерт за участі н. а. України Т. Піскарьової та її вихованців; у Герцег-Новому пройшла хода у вишиванках тощо.

18 травня у центрі Тель-Авіва відбулося святкування Дня вишиванки, організоване ізраїльською неурядовою організацією *Israeli Friends of Ukraine* з метою популяризації української культури в Ізраїлі. У програмі – народні гуляння, майстер-класи для дітей, ярмарок. Захід був благодійний – зібрані кошти спрямують на закупівлю засобів тактичної медицини українським воїнам.

Українська жіноча ініціатива в ОАЕ провела 21 травня в Абу-Дабі культурну подію «Українська вишиванка: через віки до сьогодні», яку відкрив Надзвичайний і Повноважний Посол України в Об'єднаних Арабських Еміратах Д. Сенік. Програма включала виставку вишитих сорочок, майстер-клас під керівництвом вишивальниці Л. Коркішко, лекцію «Вишиванка – українська культурна спадщина», виступи музичних та хореографічних колективів і окремих виконавців, фольклорні вистави тощо.

Генеральне консульство України в Стамбулі (Туреччина) провело 20 травня «Вишиваний вечір», на якому можна було ознайомитися з українською та турецькою вишивкою. Представлено експозицію з українських сорочок, рушників, турецьких скатертин, килимків, кримськотатарський етнічний одяг, а також проведено майстер-клас від майстрині Тетяни Іпекчі.

День пам'яті жертв геноциду кримськотатарського народу

В Україні та Туреччині 17 травня почалися жалобні заходи до Дня пам'яті жертв геноциду кримськотатарського народу, присвячені 79-м роковинам незаконної депортації злочинним радянським режимом кримських татар з Криму. Духовне управління мусульман Криму організувало духовний захід «Пам'ятаємо, боремося, переможемо». У спільному молебні (дуа) разом із Муфтієм Криму Айдером Рустемовим через відеозв'язок взяли участь Муфтії Румунії Мурат Юсуф та Муфтії Литви Ромас Якубаускас. Того ж дня молебень відбувся у столиці Туреччині, в мечеті Хаджи Байрам. Крім того, низку тематичних заходів проведено у містах Ескішехір та Стамбул.

18 травня у Парламенті Канади відбувся траурний захід, присвячений роковинам початку депортації радянським режимом кримських татар з Криму. Пам'ять жертв геноциду кримськотатарського народу вшанували представники усіх осно-

вних парламентських партій, посол України в Канаді Ю. Ковалів та члени української і кримськотатарської громад.

18 травня у столиці Чехії, в Будинку національних меншин, відбувся меморіальний захід до Дня пам'яті жертв геноциду кримськотатарського народу. Його складовою стала фотовиставка, організована українською діаспорою. До учасників події онлайн звернувся голова Меджлісу кримськотатарського народу Р. Чубаров і вкотре закликав створити міжнародний трибунал, щоб притягнути до відповідальності росію за злочини проти українського народу, зокрема і кримських татар. Організатори події також закликали міжнародне співтовариство визнати депортацію 1944 року геноцидом кримськотатарського народу (наразі це зробили 4 країни: Україна, Литва, Латвія та Канада). Того ж дня біля Меморіалу жертвам комунізму у Празі відбувся мирний мітинг за ініціативи організації «Голос України».

Тематичні заходи за участі кримськотатарської та українських громад також пройшли у Польщі. 18 і 19 травня в Українському домі у Варшаві А. Сеїтаблаєв презентував свої стрічки «Хайтарма» і «Мирний-21». А 14 травня у краківській кав'ярні-книгарні *МІС* можна було долучитися до ініціативи «Листи до вільного Криму» від Представництва Президента в АР Крим, Українського ПЕН і Центру прав людини *ZMINA* та написати лист до незаконно ув'язнених Кремлем українців та кримських татар. Того ж дня у закладі відбувся благодійний перегляд фільму «Додому» Н. Алієва. Зібрані під час кінопоказу кошти скерують на придбання пульта керування дроном для спецпідрозділу «Крим».

18–25 травня на Лукішській площі у Вільнюсі (Литва) діяла фотовиставка «Історії з окупованого Криму». Представлено 22 фотороботи українських репортерів А. Смутко, Т. Ібрагімова й А. Савчук, які документували життя родин політв'язнів у 2014–2019 рр. в окупованому Криму й отримали за це заборону на в'їзд до Кримського півострова та рф від 10 до 35 років. Виставку організовано Домом прав людини «Крим» спільно з Білоруським домом прав людини ім. Б. Звозскова.

Вшанування пам'яті

В Україні

21 травня, в День пам'яті жертв політичних репресій, у Національному історико-меморіальному заповіднику «Биківнянські могили» відбулася церемонія вшанування розстріляних комуністичним режимом. Участь у меморіальному заході взяли міністр культури та інформаційної політики України О. Ткаченко, керівник консульського відділу Посольства Польщі в Україні Яцек Гоцловський, керівник представництва Світового Конгресу Українців Сергій Касянчук та ін. Учасники поклали квіти та відправили панахиду біля меморіалів жертвам сталінського терору 1937–1941 рр. і розстріляним у 1940 році полякам.

4–14 травня у центрі Києва діяла вулична стендова виставка «Я був поляком – громадянином України», присвячена українцям польського походження, котрі загинули на фронтах оборонної війни з росією, починаючи з 2014 року. Автор виставки – Д. Антонюк. Експозиція створена з ініціативи Фонду «Свобода і демократія» та організована Польським Інститутом у Києві.

18–21 травня в Музеї історії Києва проходила виставка «Я б не народився, якби...», приурочена до Дня пам'яті українців, які рятували євреїв під час Другої світової війни. У експозиції представлено 12 портретів українських Праведників та їхніх дітей. Проект доповнено короткометражними фільмами, де рідні людей, які рятували євреїв, висловлюють власне сприйняття подвигу батьків, а також розповідають, як це вплинуло на їхню долю. Відкриття виставки відвідали послы Ізраїлю і Польщі в Україні Михайло Бродський і Бартош Ціхоцький, заступник очільника МКІП Р. Карандеєв, гендиректор Директорату з питань внутрішньої та гуманітарної політики Офісу Президента П. Білаш та ін. Проект реалізовано БО ВБФ «Заради тебе» за сприяння Світового Конгресу Українців та Української світової фундації (Канада) та за організаційної підтримки Асоціації єврейських організацій і общин України (Ваад).

7 травня у Чернівцях відкрито пам'ятник уродженці міста, єврейській німецькомовній поетесі Зельмі Меєрбаум-Айзінгер, яку після окупації німецькими військами влітку 1941 року разом з батьками було загнано в чернівецьке гетто, а згодом депортовано в «трудовий» табір у Трансністрії. Невдовзі юна поетеса померла, залишивши по собі альбом з 57 віршів. Автор скульптури – В. Цісарик. Виготовлення та встановлення пам'ятника здійснено коштом МЗС Німеччини у рамках проекту «Буковинсько-галицький літературний маршрут», ініційованого Хельгою фон Льовеніх та П. Рихлом.

Визнання Голодомору

За кордоном

Парламенти низки країн визнали Голодомор геноцидом українського народу. Зокрема 17 травня Сенат Франції, який є Верхньою палатою французького парламенту, услід за Національною асамблеєю (Нижньою палатою) схвалив резолюцію про визнання Голодомору 1932–1933 років, вчиненого радянською владою, геноцидом українського народу. 23 травня Парламент Словенії ухвалив Декларацію з вшанування пам'яті масового вбивства голодом – геноциду в Україні. А 25 травня Нижня палата парламенту Великої Британії – Палата громад –одногосно ухвалила рішення про визнання Голодомору 1932–1933 років геноцидом українського народу.

До вшанування 90-х роковин Голодомору-геноциду 1932–1933 років Світовий Конгрес Українців на початку травні оголосив про початок проекту для учнів 8–12 класів з усього світу, які збиратимуть історії від третього та четвертого поколінь нащадків Голодомору, а також зможуть поділитися власними спогадами про порятунок від розв'язаної росією геноцидної війни. Ініціатором проекту «Ми пам'ятаємо» виступила світова Мережа нащадків Голодомору у співпраці зі Світовою Координаційною Виховно-Освітньою Радою (СКВОР) СКУ та Незалежним українським телебаченням Канади *KONTAKT Next Gen*. Записані інтерв'ю вийдуть цієї осені в ефірі згаданого телеканалу у рамках всесвітньої ініціативи СКУ з вшанування 90-ї річниці Голодомору та будуть опубліковані на сайті Мережі нащадків Голодомору.

Інформаційна безпека В Україні

1 травня у МКІП відбулася зустріч заступників Міністра культури та інформаційної політики України Г. Григоренко, А. Бондар, Т. Шевченка та К. Чуєвої з експрезиденткою Хорватії (2015–2020 рр.) Коліндою Грабар-Кітаровіч та Надзвичайним і Повноважним Послом Республіки Хорватія в Україні Аніцою Джаміч. Головною темою розмови стало обговорення варіантів координації та обміну кращими практиками боротьби з російською пропагандою та дезінформацією. Сторони домовились про співпрацю у цьому питанні у сферах інформаційної політики, культури, охорони культурної спадщини та діджиталізації.

25–27 травня у Львові в змішаному форматі відбувся *IX Lviv Media Forum*, який зібрав закордонних і українських медіафахівців, публічних інтелектуалів, дослідників, полісімейкерів, представників громадського сектору та міжнародних організацій. Фокусна тема події – «Після війни або перед війною. Як цивілізації перемогти хаос». Серед спікерів – військова кореспондентка Джанін ді Джованні, кінематографіст Рон Хавів, фотограф Хрїстофер Оккіконе (США), історик Франциска Дейвіс (Мюнхенський університет Людвіга-Максиміліана), політик і режисерка-документалістка Ребекка Хармс (Німеччина), редакторка відділу зовнішньої політики в *Liberation* Соня Делесаль-Столпер (Франція), історик Ботакоз Кассимбекова (Базельський університет, Швейцарія), старший аналітик та керівник *European Values Center for Security Policy* Давід Стулік (Чехія) та ін. Форум організувала команда ГО «Львівський медіафорум» у співпраці з видавництвом «Човен» та центром комунікаційних досліджень й аналітики «Networks» за сприяння Національного фонду на підтримку демократії, Фонду розвитку ЗМІ Посольства США в Україні, Агентства США з міжнародного розвитку (*USAID*), організації «Інтерньюз» та «Медійнійної програми в Україні», Міжнародного фонду «Відродження» (Україна – США), ЮНЕСКО та народу Японії.

За кордоном

Парламентська асамблея НАТО (консультативний міжпарламентський орган Північноатлантичного альянсу) визнала злочини росії проти України геноцидом, а режим у рф – рашизмом. Відповідну декларацію було одностайно ухвалено 22 травня під час весняної сесії в Люксембурзі. Це перший міжнародний документ, у якому офіційно визнається тотожність російської та нацистської ідеологій.

Закордонне українство

За кордоном

У Берліні 27–28 травня відбувся XIV З'їзд Європейського конгресу українців, в якому взяли участь 50 представників українських громад Європи та гості організації. Під час заходу представили свою діяльність молоді організації, зокрема з Німеччини, Чехії, Польщі, Молдови, Чорногорії, Північної Македонії та Грузії. Також було обрано нове керівництво конгресу та прийнято нові організації у його склад. З'їзд відбувся за підтримки Міжнародного центру з розвитку міграційної політики (*International Centre for Migration Policy Development*), Посольства України у ФРН і українських організацій Німеччини.

У Відні українська громада спільно з мешканцями міста провела 8 травня захід до Дня пам'яті та примирення з метою привернути якнайширшу увагу до війни, яку РФ розв'язала проти України. Захід, головним організатором якого виступила українська спілка «Mrija», відбувся на площі Шварценбергплатц, де стоїть пам'ятник воїнам-визволителям Австрії від нацизму. Зранку дипломати Посольства України в Республіці Австрія та Постійного представництва нашої держави при міжнародних організаціях у Відні разом із колегами з інших країн вшанували на Шварценбергплатц пам'ять українців, які віддали життя за перемогу над націонал-соціалізмом. Згодом на площі було організовано виставку про російсько-українську війну, зокрема «Нескорений Херсон». Також представлено так званий «Лабіринт миру», де показано жахи російської війни в Україні. У ході акції *Gedenken statt Feiern* («Вшанування пам'яті замість святкування») зі встановленою на площі сцени з промовами виступили посол України в Австрії В. Химинець та українські активісти, австрійські депутати та представники міської влади, інтелектуали та науковці. Також присутні мали змогу послухати виступи українських музикантів і співаків. На завершення заходу відбувся показ стрічки «Будинок зі скалок» Сімона Леренга Вільмонта.

19–21 травня у Нью-Йорку, на Мангеттені (США), проходив щорічний вуличний Український фестиваль, ініціатором якого виступає Українська греко-католицька церква. Цьогоріч подія мала благодійний характер, оголосивши збір коштів на підтримку ЗСУ та України загалом. Програма поєднала концерт та ярмарок українських вишиванок, сувенірів і страв народної кухні. З України підтримати захід приїхав лідер гурту «Плач Єремії» Т. Чубай.

14 травня у Кентшині під гаслом «Україна переможе» відбувся 36-й Регіональний ярмарок українського фольклору «З мальованої скрині». Захід був присвячений українським героям, які захищають свою Батьківщину та весь демократичний світ від російського агресора. Артистичну частину ярмарку відкрив ансамбль пісні й танцю «Думка» та учні української школи в Гурові-Ілавецькому. На заході також виступив оркестр і солісти Волинського музично-драматичного театру імені Т. Шевченка в Луцьку, котрі представили програму «Вкрадені пісні». Захід організували Центральноевропейський молодіжний навчальний центр у Гурові-Ілавецькому, Ольштинський відділ і Кентшинський гурток Об'єднання українців у Польщі та Кентшинський культурний центр за підтримки маршала Вармінсько-Мазурського воєводства, мера міста та голови Кентшинського повіту.

28 травня у Пафосі під егідою Українського дому на Кіпрі відбулася благодійна виставка-аукціон кераміки А. Трофимченко «Виток». Зібрані кошти спрямують на підтримку ЗСУ та багатодітних сімей, які опинилися у складних умовах через воєнні події.

28 травня у Тбілісі та Батумі було проведено II Благодійний аукціон «Ertad Gamarjebisken. Переможний» на підтримку ЗСУ і грузинських бійців, які захищають Україну. Організаторами заходу виступили українські активісти спільноти *Batumi for Ukraine* разом з учасниками руху *Ukrainian activists in Sakartvelo*, молодіжною організацією українців в Грузії «Світанок, грузинсько-українська платформа» й активістами Сакартвело. Загалом представлено по 20 лотів, серед яких – пляшка вина з особистої колекції Вахтанга Кікабідзе, футболка з автографом лі-

дера гурту «Океан Ельзи» С. Вакарчука; бандана Руслани, в якій вона виступала на «Євробаченні» 2014 року, книга «Очі Маріуполя» з підписами командирів Азова, єдина в Грузії поштова марка Грузинського легіону тощо. Також на аукціоні за донати можна було придбати сувенірну продукцію майстрів з України та Грузії.

За сприяння Посольства України в Японії 29–30 квітня в місті Акіта відбулась виставка «Ukraine – Culture Of Courage and Freedom», яку організували українські студентки за підтримки викладачів *Akita University*. Експозиція знайомила відвідувачів з українською культурою, традиціями й географічними цінностями. На виставці також була представлена колекція авторських писанок Т. Солоцької.

7–28 травня в галереї Канадсько-української мистецької фундації у Торонто експонувалася персональна виставка живопису та скульптури О. Гутири «Вхід через вихід». Митець родом з Бахмута, приїхав до Канади у 2004 році.

21 травня О. Харишина презентувала в Анкарі свою книгу для дітей «Оповідки з бабусиною подвір'я», яка вийшла друком у Туреччині за підтримки українського посольства. Захід організувала Українська спілка в Анкарі.

Союз українських організацій в Австралії провів потужну кампанію та домігся розірвання статусу «міст-побратимів» між Мельбурном і російським містом Санкт-Петербург. Відповідне рішення було прийняте 30 травня під час засідання міської ради.

Мистецькі заходи

За кордоном

З 22 травня по 27 червня у Відні вчетверте проходив фестиваль прогресивного українського мистецтва *Ustream Fest*, засновником і організатором якого є ГО «Центр українських ініціатив» на чолі з Олександром Саєнко. Цьогорічна подія на відміну від попередніх, які були звернені до міжнародної аудиторії, передусім була адресована українцям, які опинилися у Австрії, щоб підтримати їхній емоційний зв'язок з Батьківщиною. Форум відкрила дискусія «Мистецтво поза політикою?», яка пройшла за участі актора Б. Бенюка та кінорежисера З. Буадзе. Під час зустрічі публіці, серед якої також були дипломати з місії країн-учасниць ОБСЄ, було продемонстровано короткометражні фільми-новели проекту «Культура vs війна» про українських митців, які пішли до війська боронити Україну: історії кінооператора С. Михальчука, режисера й актора А. Сеїтаблаєва, гурту «Антитіла». 23 травня З. Буадзе та Б. Бенюк також презентували австрійську прем'єру військової кінодрами «Мати Апостолів» в освітньому центрі *FREE PEOPLE Educational Hub*. 25 травня пройшов вечір-зустріч з українським поетом, письменником та співаком С. Жаданом. У рамках заходу відбулась презентація нових і перевиданих книг автора, а також дискусія на тему «Творчість під час війни». А 5 червня в історичній віденській кав'ярні *Cafe Museum* проведено літературний салон із презентацією збірки есеїв Т. Трофименко «Усе, що ви хотіли знати про українську літературу. Романи» та інших книг видавництва «Vivat». Театральну програму презентував Дніпровський молодіжний академічний театр «Віримо!», який 16 червня провів акторські читання оповідання С. Жадана «Власник найкращого клубу для геїв» та показав дві постановки – спектакль «Порцеляновий

кролик» за мотивами книги К. ДіКамілло (17 червня) і виставу «Оргія» за драматичною поемою Лесі Українки (18 червня). Завершився фестиваль прем'єрним відеопоказом у Домі музики опери «Вишиваний. Король України» А. Загайкевич на лібрето С. Жадана за участі виконавця ролі коменданта С. Замицького (прем'єра опери відбулася в Схід Опері у жовтні 2021 року).

5–8 травня в Нью-Делі проведено I Фестиваль української культури «Future Perfect. Culture. Ukraine. Europe», навколо якого об'єдналися всі європейські інститути культури. Форум відкрила панельна дискусія щодо майбутнього української культури та культури в глобальному вимірі за участі журналіста Радроніла Гоша (модерував подію) та українських мисткинь – письменниці Г. Шиян, художниці М. Куліковської та режисерки М. Кондракової. Захід викликав значний інтерес та зібрав більше 300 слухачів. Під час відкриття гості могли оглянути експозицію М. Куліковської «Міграційні нотатки», фотопроєкт Польського Інституту в Нью-Делі «Страх та надія: українські митці перед обличчям війни», плакатний проєкт Київського національного університету культури і мистецтв «Креативний спротив», представлений Посольством Чеської Республіки в Індії. У рамках фестивалю Посольство Швеції в Індії організувало захід *Future Perfect Mid-term Festival Event*, спеціальними гостями якого стали шведська та українська художниці Людмила Христесева та М. Куліковська. Своєю чергою Альянс Франсез в Нью-Делі (Франція) запропонував кінопрограму, до якої увійшли стрічки «Моя війна» М. Кондакової, «Рози. Фільм-кабаре» І. Стеценко, «Жінки на передовій» Івара Хайнмаи, «Ольга» Елі Грапе та «Будинок зі скалок» Сімона Леренга Вільмонта. Індійський міжнародний центр у партнерстві з Джайпурським літературним фестивалем провів поетичні читання «Ось хто ми» за участі Г. Шиян та індійського поета і перекладача Нідгішема Тьягі. Також було презентовано проєкт «Українська книжкова полицка», ініційований першою леді України О. Зеленською. Посольство Греції в Індії організувало захід «Українські голоси: Грецький плач Маріуполя», під час якого маріупольські музиканти А. Багдасар і Л. Долгер та активісти грецької громади представили культуру греків Надазов'я та розповіли про ситуацію в Маріуполі. Захід доповнила фотовиставка маріупольських митців С. Макарова, О. Сугак, Л. Сандалова, А. Комарової, Р. Гаркуші та В. Дєдова (загинув у березні 2022 під час облоги Маріуполя), на яких зображено мирне життя міста. Фестиваль став можливим завдяки співпраці кластеру *EUNIC India* (Об'єднання інститутів культури країн Європейського Союзу), Посольства України в Республіці Індія та Українського інституту за підтримки Представництва ЄС в Індії.

Музика

В Україні

Професор Единбурзького університету, шотландський композитор і арт-терапевт Найджел Осборн (Велика Британія) долучився до Міжнародного фестивалю «Київські музичні прем'єри – 2023», що відбувся 25–31 травня за фінансової підтримки Міністерства культури та інформаційної політики України. Він прочитав онлайн-лекцію «Музична терапія в умовах війни». Своєю чергою Сатоші Терао (Канада) здійснив звукозапис фестивалевих концертів.

Диригенти Рафаель Понті (Італія) і Вінсент Козловський (Польща) та гітарист Рафаель Серралет (Іспанія) взяли участь у 42-му Міжнародному фестивалі класичної музики «Віртуози», який 19 травня – 4 червня провела Львівська національна філармонія ім. М. Скорика. Події фестивалю транслювалися наживо для української та іноземної аудиторії. Благодійні пожертви з онлайн-трансляцій буде спрямовано на підтримку музикантів, які залишаються в Україні. Варто зазначити, що в ірландському виданні *The Irish Times* вийшла розгорнута стаття Маргарет Вонд «Мистецтво як зброя: українські музиканти борються на культурному фронті», яка розповідає про культурне життя Одеси та Львова, зокрема і про фестиваль «Віртуози» (опублікована 10 червня).

24 травня іспанський гітарист Рафаель Серралет також виступив разом із Академічним симфонічним оркестром Національної філармонії України у Києві. Концерт відбувся за підтримки Посольства Королівства Іспанії в Україні. А 15 травня в Національній філармонії України зіграло віденське тріо «Immersio» у складі піаністки Маріам Вардзелашвілі (Грузія), віолончелістки Ірене Кок (Нідерланди) та скрипальки Віри Жук (Україна). Захід підтримали Австрійський культурний форум і Представництво *OEAD* у Львові.

Композитор і піаніст Мауріціо Біньоне (Італія) презентував свій сольний фортепіанний концерт «Внутрішні роздуми» (*Inner Reflections*) в Україні. Частиною програми став щоденник композитора, в якому він записував свої думки під час карантину. 12 травня музикант виступив у Великій залі імені Героя України В. Сліпака Національної музичної академії України ім. П. Чайковського, а 14 травня – у Дніпровському національному академічному українському музично-драматичному театрі ім. Т. Шевченка.

12 травня зірки європейського джазу дали благодійний концерт «Jazz For Ukraine» в Одесі, у культурному центрі «Уніон». Як Соояер, Рауль Вайгла, Карл-Юхан Лаанесаар (Естонія) та Аліна Бжезінська (Велика Британія) привезли свій проєкт «The London-Tallinn Cosmic Bridge» з подвійною метою: для моральної підтримки українців і щоб зібрати гроші для допомоги. Усі зібрані кошти передадуть до БФ «Корпорація монстрів», який допомагає ЗСУ.

За кордоном

Пісенний конкурс «Євробачення–2023»

67-й міжнародний пісенний конкурс «Євробачення» мав відбутися в Україні, однак через повномасштабну війну росії це стало неможливим. Від імені нашої країни конкурс приймала Велика Британія, а саме Ліверпуль. Гасло події – «Об'єднані музикою». Завдяки партнерству між країнами «Євробачення» стало вагомим майданчиком для промоції України та її культурного надбання, а також акцентування уваги на важливості збереження української спадщини та підтримки нашої боротьби. Програма заходів України під час події проходила під гаслом «За що ми боремося». Уряд Британії виділив 10 мільйонів фунтів стерлінгів на проведення «Євробачення» від імені України та презентацію її культури і творчості в межах фестивалю. Також британська сторона надала українцям 3 тисячі квитків в рамках промоційних заходів, щоб наші співвітчизники, які опинилися у Ве-

ликій Британії чи сусідніх країнах, змогли відвідати подію. Сцену конкурсу офіційно відкрив король Чарльз III разом із королевою-консортом Каміллою.

Напередодні «Євробачення» з 1 по 14 травня у Ліверпулі відбувся ЄвроФестиваль, покликаний ознайомити загал з культурою Великої Британії та України і проведений у співпраці обох країн. Подія запропонувала 24 проекти, 19 з них – це колаборації між українськими та британськими митцями. Серед найяскравіших проектів: інсталяція *Soloveiko Songbirds* – 12 великих підсвічуваних солов'їв з індивідуальними орнаментами та саундтреками, що представили різні регіони України; проект «Захистимо ритми» – перформанс біля укріпленого мішками з піском пам'ятника Нельсону на площі Обміну Прапорами, де відбулася прем'єра короткометражного документального фільму про те, як протягом минулого року в Україні проходили живі концерти і виступи; презентація нового альбому Джамали «Qirim», написаного на основі кримськотатарських народних пісень, у супроводі оркестру Філармонії *BBC*; виступ гурту *Welcome to Eurotopia*, який об'єднав ліверпульських музикантів Наталі Маккул, *Stealing Sheep*, Лу Роуч (лідерка бенду *She Drew The Gun*) та українських виконавців *Krapka; KOMA*, І. Муху та *Helleroid*; археологічна опера «Чорнобильдорф» Р. Григоріва та І. Разумейка з лабораторії *Opera Aperta*; вистави «UKRLAND: Історії з України» та «Марія» (прем'єра) у постановці Ю. Радіонова; нова мультимедійна інсталяція К. Бучацької «Від Ізюма до Ліверпуля» у Ліверпульському соборі; «У вогні та люті» – імерсивний аудіотур, що розповідає історії українських митців, які перебувають на передовій військового та художнього спротиву; виставковий проект української й англійської художниць А. Кахідзе й Еллі Хоскінс зі змінною експозицією «Діалоги»; масштабна виставка української фотографії «НОМЕ», на якій представлено роботи фотографів В. Марущенка, О. Чекменьова, Є. Павлова, О. Курмаза, О. Субач, В. Полякова, П. Полікарпової та ін.; відкриття у Ліверпулі муралу з доповненою реальністю «Звуки свободи» авторства *Ptashka Somari* (Україна) та Ніла Кітінга (Англія); рейв-вечірка «Rave UKraine» з одночасними живими подіями у Ліверпулі та Києві та відкритою онлайн-трансляцією; «Парад синьо-жовтих підводних човнів» гурту *The Kazimier* тощо. Окрім ЄвроФестивалю, в Ліверпулі також діяв український бульвар *Discover Ukraine*, де були представлені українські мода та кухня. Відвідувачі, зокрема, могли скуштувати борщ і кримськотатарські чебуреки, приготовані Є. Клопотенком. Крім того, діяли шале, де гості «Євробачення» та міста мали змогу придбати все, що презентує Україну. ЄвроФестиваль став можливим завдяки підтримці Міністерства культури, медіа та спорту Великої Британії (*Department for Culture, Media and Sport*), а також Британської ради, програми Ліверпуля – культурної столиці Європи «Дух 2012» та Мистецької ради Англії. Партнерами виступили Український інститут, *BBC*, *Liverpool ONE*, *The Liverpool BID* та *Royal Liverpool Albert Dock*.

Не менш яскраво була представлена Україна і на самому конкурсі, який тривав з 9 по 13 травня. Ведучою від нашої країни стала співачка Ю. Саніна, а кореспондентом – Т. Мірошниченко. «Листівки» конкурсу – 40-секундні відеозвернення, які демонстрували по телебаченню, презентуючи наступну країну-учасницю, починалися кадрами з різних регіонів України. Фонову музику для листівок написав Д. Шуров. Цьогоріч Україну на конкурсі представив дует

TVORCHI у складі А. Гуцуляка і Джеффри Кенні (родом з Нігерії). Їхня пісня «Heart Of Steel», на створення якої музикантів надихнули незламні бійці «Азов-сталі», посіла 6-те місце. До того ж учасники дуету стали амбасадорами благодійного проекту зі збору коштів на інкубатори для передчасно народжених дітей – «Небайдужі рятують серця дітей», організованого гуртом та платформою *United24* за підтримки *Visa*. Серед іншого музиканти розіграли серед донорів прапор із підписами учасників «Євробачення». Завдяки ініціативі за місяць вдалось зібрати майже 12 млн грн. Торішні переможці – гурт *Kalush Orchestra* – відкрили фінал «Євробачення–2023» піснею «Стефанія». Музиканти виступили з яскравою та драматичною постановкою «Голоси нового покоління», яка символічно починається кадрами з майдану Незалежності та київського метро. До створення відео долучилися знані закордонні виконавці, зокрема партію на фортепіано зіграли іменитий композитор Ендрю Ллойд Веббер та принцеса Уельська Кейт Міддлтон. Також у гранд-фіналі під час Параду прапорів 26-ти країн-фіналістів виступили українські зірки «Євробачення»: Джамала, гурт *Go_A*, Тіна Кароль та *Verka Serdutchka* (А. Данилко). Артисти виконали свої конкурсні пісні в новому аранжуванні у поєднанні з класичними британськими хітами. Перша переможниця «Євробачення» від України – Руслана приєдналася до фіналу у спеціальному попередньо записаному виступі, знятому в Києві. У Ліверпулі ж Руслана виступила на мальовничій локації разом із музикантами Англійської національної опери, при цьому одночасно диригуючи і співаючи. На фестивалній сцені також виступили Ю. Саніна, *Alyosha* (псевдонім О. Тополі), *ОТОУ* (В. Дрофа), З. Дзюнька М. Ярмчук та 12-річна танцівниця С. Кладко, яка вийшла на сцену разом із запрошеною зіркою Рітою Орою. А український сет у фан-зоні «Євробачення» відіграли співачки *Jerry Heil*, *alyona alyona* та гурти *GO_A*, *TVORCHI* й «Антитіла».

Варто зазначити, що під час конкурсу було запущено чимало флешмобів і благодійних ініціатив на підтримку України. Серед них – цифрова акція солідарності українців і британців *#TheUnityWave* до «Євробачення» від *Ukraine.ua*, до якої долучилися президентське подружжя В. і О. Зеленських та прем'єр-міністр Великої Британії Ріші Сунак і його дружина Акшата Мурті, Міністерство культури та інформаційної політики України та *Department for Culture, Media and Sport UK*, Національна опера України та *Royal Opera House*, Одеський художній музей та *Walker Art Gallery* тощо. Ще один флешмоб – *#HelpUkraineSong* – ініціювала британська агенція *Aurora* у співпраці з українською командою *Hoshva PR & DGTL* за підтримки Національних музеїв Ліверпуля і Міністерства культури та інформаційної політики України. У рамках ініціативи люди співали чи танцювали під пісню *The Beatles* «With A Little Help From My Friends» і донатили для *War Child* – спеціалізованої благодійної організації для дітей, які постраждали через війну. Ця кампанія об'єднала благодійників від Нової Зеландії до Мексики. Своєю чергою залізничний оператор Ліверпуля *Merseyrail* у партнерстві з громадською організацією *Supplies for Ukraine (C.I.C.)* запустив акцію «Звуки метро» з метою збору коштів на життєво необхідні речі для цивільного населення та волонтерів на лінії фронту. Для неї українські вуличні музиканти записали традиційні пісні, які можна було прослухати за пожертви.

Окремо варто зупинитися на підтримці України владою та мешканцям Ліверпуля. У місті майорили українські прапори та символіка, лунали українські пісні, продавались синьо-жовті сувеніри. Навіть статуї легендарних Бітлз вбрали у вишиванки. Перед гранд-фіналом міністр культури та інформаційної політики України О. Ткаченко та державний секретар Великої Британії з питань культури, ЗМІ та спорту Люсі Фрейзер оприлюднили спільну заяву щодо пісенного конкурсу «Євробачення–2023». Вони подякувати всім, хто брав участь в організації цієї масштабної події і зауважили, що організатори доклали максимум зусиль, щоб українська культура була в центрі всього конкурсу, а також, щоб Ліверпуль та Велика Британія загалом могли продемонструвати все найкраще.

23 і 24 травня у Копенгагені, на сцені Королівського театру Данії, за підтримки О. Зеленської відбулися два благодійні гала-концерти під назвою «Український вечір». Заходи організовано Посольством України в Данії у співпраці з данським культурним діячем Філіпом Маурі. Вечір розпочався з відеозвернення першої леді України. На найстаршій і найпрестижнішій сцені Данії виступили понад 100 найкращих українських артистів: Національний президентський оркестр України під диригуванням підполковника М. Гусака, н. а. України С. Магера, Ю. Миненко, О. Белкіна, учасники Дитячої хореографічної школи при Національному заслуженому академічному ансамблі танцю України ім. П. Вірського, зірка балету О. Тютюнник, а також *United Ukrainian Ballet* і Данський хор хлопчиків (*Det Danske Drengekor*) під диригуванням маестро Еміля Ріттера. На першому концертному вечорі була присутня королева Данії Маргрете II. Наступного дня концерт відвідала сестра монархині, принцеса Бенедикт. Серед високих гостей заходу були також члени данського парламенту, уряду, місцевого політичного істеблїшменту, бізнес-спільноти та представники української громади Данії. Зібрані за результатами проведення концертів кошти перерахують Фондація Олени Зеленської на допомогу українським дітям.

7 травня Академічний симфонічний оркестр Львівської національної філармонії ім. М. Скорика презентував у рамках фестивалю «Українська весна» в Стокгольмі (Швеція) свій проєкт «Українські музи не мовчать», присвячений двом українським композиторкам Г. Гаврилець та Б. Фроляк. Із оркестром виступили піаніст Й. Єрмінґ та альтист У. Жук. А 9 травня на закриття фестивалю колектив зіграв у культурному центрі *Kulturhuset* велику українську симфонічну програму, присвячену Дню Європи.

1 травня Академічний симфонічний оркестр Львівської національної філармонії ім. М. Скорика взяв участь у Міжнародному фестивалі музики та мистецтва країн Балтії «Probaltica» у місті Торунь (Польща), який було приурочено до 550-річчя від народження М. Коперника. А 19 травня у рамках масштабного проєкту Львівської національної філармонії під назвою «Україна. Музи не мовчать» відбулась перша подія із циклу антикризової міжнародної співпраці. XX Щецинський міжнародний фестиваль давньої музики (Польща) спільно із Львівським фестивалем давньої музики представили Інавгураційний концерт-відкриття, на якому виступили українські музиканти А. Іванюшенко (клавесин), О. Литвиненко (віолончель) та С. Гаврилюк (барокова скрипка). Модератором по-

дії виступив артдиректор Фестивалю давньої музики у Львові, композитор Б. Сегін, який також прочитав лекцію про українську музику. Концерт проведено завдяки підтримці Фонду польсько-німецької співпраці в рамках грантової програми «Мости майбутнього. Польща та Німеччина для України».

Своєю чергою Академічний камерний оркестр «Віртуози Львова» Львівської національної філармонії ім. М. Скорика долучився до фестивалю XXXI Міколувські дні музики (22 квітня – 6 травня, Польща). На завершальному концерті події музиканти представили програму з творів українських і польських композиторів.

15 квітня в Торонто, в імерсивній галереї *Lighthouse Artspace*, та 17 квітня у Вінніпезі, в Національному музеї прав людини, проведено імерсивні концерти «The Sound of Ukraine». Мультимедійні виставки «Тарас Шевченко – душа України» та «Імерсивний світ Марії Примаченко» були показані із живим музичним супроводом, створеним піаністом і композитором Т. Полянським у виконанні самого автора. До концерту в Торонто долучився канадсько-український вокаліст Павло Фондера, а у Вінніпезі – канадська оперна діва Ліза Хойт. Заходи відбулися за участі Осередку української культури та освіти й за підтримки Міністерства культури та інформаційної політики України і фестивалю *The Bloor West Village Toronto Ukrainian Festival* (Канада).

Українські музиканти взяли участь у відзначенні Дня визволення Нідерландів від нацистських окупантів, яке відзначають 5 травня. Цього дня по всій країні відбувається 14 фестивалів. На запрошення цьогорічної амбасадорки святкування, співачки *Froukje*, українська виконавиця *Roxolana* відкрила з нею фестиваль у місті Зволле. Першим на сцену вийшов прем'єр-міністр країни Марк Рютте. Він запалив вогонь свободи, а потім співачки *Froukje* і *Roxolana* виконали спільну пісню і здійняли український прапор. *Roxolana* подякувала Марку Рютте та усім нідерландцям за підтримку нашої країни. Того дня українська співачка також вийшла на сцену разом із *Froukje* на фестивалях у Гаазі та Гарлемі. Своєю чергою гурт *Go-A* виступив на фестивалі у Гертогенбосі.

Триває гуманітарний тур «Європейський шлях» Харківського національного академічного театру опери та балету ім. М. Лисенка в рамках проєкту «Схід Опера: долаючи відстань». 8 травня, у День пам'яті та примирення, з. а. України О. Ширяєва, солісти І. Бондаренко, М. Маринчак, Ю. Піскун, А. Даніч, В. Стрелков, артисти хору та оркестру Схід Опери разом із капелою *Technik Akademi* і композитором та диригентом Павелом Прохазкою виступили на заході «Концерт проти війни» у великій залі Словацького радіо в Братиславі. У рамках циклу «Концерт проти війни» артисти також виступили містах Банська Бистриця (21 травня) та Злате Моравце (8 червня). А 20 травня музиканти ХНАТОБ асистували на майстер-класі професору оперного диригування Університету музики та сценічних мистецтв у Відні, знаному диригенту та композитору Володимирі Кіраджієву (Болгарія – Австрія), який разом зі своїми учнями приїхав до Словаччини. Представники театру також відвідали з культурним візитом Палермо (Італія). 13 травня солісти й артисти хору під керівництвом С. Кривич та головний диригент Схід Опери, органіст, з. д. м. України Д. Морозов взяли участь у церемонії відкриття площі України в столиці Сицилії. На заході були присутні генеральний

секретар провінції Палермо Франческо Фрагале, парафіяльний священник собору Матері Божої Народів (*Nostra Signora delle Nazioni*) дон Феліче Лупо та представники української громади. А 14 травня у соборі Матері Божої Народів з великим успіхом відбувся концерт харків'ян, який завершив Європейський тиждень у Палермо.

19 травня н. а. України О. Ботвінов і Камерний оркестр нових ідей (*NIKO*) під орудою Гядимінаса Гялготаса виступили у Вільнюській ратуші (Литва) зі спільним концертом «Сходження до неба». Перед концертом проведено благодійний аукціон мистецьких робіт Пятраса Вайтекунаса та українських керамістів. Отримані кошти підуть на психологічну допомогу українцям. Захід організовано Центром досліджень і розвитку демократії ім. А. Сахарова з нагоди дня народження дисидента.

20 травня у Ризі в рамках *Osokins Festival* відбувся концерт на підтримку України. До присутніх зі словами вдячності звернувся Надзвичайний і Повноважний Посол України в Латвійській Республіці А. Куцевол. Подія об'єднала знаних латвійських та українських музикантів і акторів: Андреаса Осокіна, Ральфа Ейландза, Катерину Гупало, Дарью Лелеко, Вікторію Притуляк, Анастасію Василенко, гурти *LabveligaisTips*, *Melo–M*, *Shakima Trio*, *Sub Scriptum*, *Varakuta* та ін. Кошти від продажу квитків у співпраці з латвійським благодійним фондом *Ziedot.lv* та асоціацією *Biedrība «Tavi draugi»* буде спрямовано на допомогу Україні. Це другий рік поспіль фестиваль підтримує нашу країну.

На 49-й Міжнародній конференції *IFC AudioDocs 2023*, яка проходила 21–24 травня у Рейк'явіку (Ісландія), Україну представив радіодокументальний проєкт «Музиканти і війна». У 10 серіях – історії 37 героїв, життя яких докорінно змінилося з початку повномасштабного російського вторгнення. Це митці, які змінили свої музичні інструменти на зброю і пішли на фронт або ж волонтерять та допомагають нашій армії. Серед героїв – скрипаль М. Бондаренко, оперна прима Л. Монастирська, диригент В. Гуцал, лідер гурту «ТНМК» О. Михайлюта (Фагот), лідер рок-гурту «Тінь Сонця» С. Василюк та ін.

20–30 квітня український жіночий театрально-музичний гурт *Dakh Daughters* презентував свою концертну програму «UKRAINE FIRE» у Північній Америці. Тур охопив Нью-Йорк, Вашингтон, Чикаго, Берклі, Сіетл (США), Монреаль, Торонто та Нанаймо (Канада).

14 травня у Гаазі (Нідерланди) відбувся концерт українського музичного гурту *KAZKA*.

Хореографічне мистецтво

За кордоном

30 квітня заслужені артисти України К. Кухар та О. Стоянов представили у Сіетлі (США) український балет «Лісова пісня» на музику М. Скорульського за мотивами однойменної драми-феєрії Лесі Українки. У кордебалеті танцювали американські артисти. Вистава мала великий успіх, серед глядачів – послі різних країн світу.

Тим часом трупа О. Стоянова *Grand Kyiv Ballet* презентувала балети «Лісова пісня» М. Скорульського та «Дон Кіхот» Л. Мінкуса в Новій Зеландії та Австралії.

20 квітня артисти виступили у Веллінгтоні, 26 квітня – в Нейпірі, 10–11 травня – у Порт-Маккуорі, а 8–9 червня – в Кернсі.

Театр

В Україні

26 та 27 травня в Національній опері України пройшли прем'єрні покази двох одноактних балетів у постановці видатних хореографів сучасності. Це балет «П'ять танго», втілений керівником Нідерландського національного балету Хансом ван Маненом, та «Весна і осінь», який поставив директор *Hamburg Ballett* Джон Ноймаєр (США – Німеччина). Для постановки «П'ять танго» костюмний цех Нідерландського національного балету передав сценічний одяг для наших танцівників (дизайн костюмів – Жан-Поль Врум). Тим часом костюми для балету «Весна і осінь» створив Джон Ноймаєр. Художник-декоратор – Тіз Джон.

У партнерстві з театром «Каммершпіле» (Мюнхен, Німеччина) у Київському академічному драматичному театрі на Подолі створено виставу «Зелені коридори» за п'єсою Н. Ворожбит у режисурі М. Голенка. Прем'єра пройшла 10 травня.

27–28 травня в Івано-Франківському національному академічному драматичному театрі ім. І. Франка відбулася прем'єра вистави «Дзяди» за поемою А. Міцкевича у постановці Маї Клечевської (Польща).

Паневежиський театр ляльок на колесах (Литва), *The Galilee Multicultural Theatre* (Ізраїль) і Театр тіней Дженгіза Озека (Туреччина) разом із українськими театрами взяли участь у XIII Міжнародному фестивалі театрів ляльок «Подільська лялька», який відбувся в онлайн-форматі 25–31 травня в рамках відзначення 85-річчя Вінницького академічного обласного театру ляльок.

Національний академічний драматичний театр імені Лесі Українки разом із Литовським національним драматичним театром провели 15–28 травня у Києві Міжнародну творчу резиденцію «START». Її учасниками стали молоді режисери обох країн: Уршуле Барто, Андріюс Дарела, Анабель Рамірес, І. Білиць, І. Орленко, Є. Щербань, С. Юшков. Під час резиденції вони втілили свої творчі ідеї. Серед учасників також буде обрано двох режисерів, які зможуть реалізувати свої постановки в національних театрах: український режисер у Вільнюсі, литовський – у Києві.

31 травня Національне бюро програми ЄС «Креативна Європа» в Україні організувало презентацію «Можливості програми ЄС «Креативна Європа» для представників перформативного сектору». Захід мав на меті стимулювання транскордонного виміру співпраці між театрами, фестивалями, проектними командами недержавних організацій та інституцій, що належать до перформативного сектору, з локальними та міжнародними організаціями, інституціями та програмами грантової підтримки.

За кордоном

Україна була представлена на фестивалі *Theatertreffen*, який 12–29 травня проходив у Берліні (Німеччина). Поза основною програмою фестивалю, яка презентує німецькомовні вистави, відбулися покази постановок українських труп.

Незалежний театр зі Львова *Theatre Varta* показав виставу «ЛЮТИЙ», а заснована у Києві незалежна театральна спільнота *Hooligan Art Community* – постановку «Bunker Cabaret». Також можна було ознайомитися з театральним проєктом «Лінія 8 і пудинг для кожного!» від юних берлінців і українців з *Junges DT* (входить до *Deutsches Theater*). Крім того, організовано панельні дискусії за участі українських та німецьких експертів: «Постколоніалізм в українській культурі» та «Спадщина привласнення». Ще у рамках фестивалю проходила виставка плакатів українських художників і графічних дизайнерів «War on distance», підготована Українським інститутом у співпраці з *Theatertreffen*. Експозиція складалася з двох проєктів: *Ukrainian Wartime Posters*, створеного в рамках резиденції *BIRUCHIY contemporary art project*, та *Support Ukraine Project* від Клубу ілюстраторів «Pictoric».

У місті Брага (Португалія) вдруге відбувся театральний фестиваль *MIT (Mostra Internacional Teatro)*, який цього року провели на підтримку Херсонського обласного академічного музично-драматичного театру ім. М. Куліша. У форумі взяли участь театри 7-ми країн, зокрема і України. Нашу країну презентували вимушені переселенці, які створили декілька постановок, перебуваючи в Португалії. Також фестиваль відвідав керівник херсонського драмтеатру О. Книга. Організатори фестивалю – Євразійська театральна асоціація та Театральна компанія міста Брага.

4 травня у Цюриху, в театрі *Schauspielhaus Zürich* (Швейцарія), представлено прем'єру вистави «Антигона з Бучі» у постановці С. Жиркова за п'єсою Павла Ар'є. Це історія про швейцарську фотографку, яка на кілька днів потрапляє в Бучу після деокупації. У виставі використано документальні свідчення.

З 5 по 14 травня в Українському музеї у Нью-Йорку (США) відбулися прем'єрні покази документальної вистави «Undesirable Elements: Ukraine», що подає драматичні сторінки української історії через розповіді вихідців з України. Сюжет твору побудовано на реальних історіях героїв, які є водночас акторами. У виставі залучені: українська продюсерка Д. Коломієць; актор Джордж Дранс, який є нащадком емігрантів з України початку ХХ ст.; композитор і бандурист Юліан Китастих, чий батько виїхав до США після звільнення з німецького табору; музикант Наріман Асанов, котрий походить з родини кримських татар, депортованих до Середньої Азії; одеська музикантка єврейського походження Леся Верба, яка переїхала до Нью-Йорка кілька років тому. Вистава стала спільним проєктом *Ping Chong and Company* та *Yara Arts Group*, яку очолює Вірляна Ткач.

23 квітня у Стокгольмі, в театрі *Stockholms Improvisationsteater* (Швеція), відбулася прем'єра документального перформансу «Спалахи», створеного на основі реальних історій рідних, друзів та колег чотирьох його учасників: Я. Зеленської, Р. Фаніна, А. Лененко та Н. Бударіної. Це розповіді українських захисників, які ще рік тому були режисерами, вчителями, акторами, а нині стримують російську навалу. Збори від продажу квитків передадуть харківській благодійній організації *DobroTAK*, яка допомагає людям з обмеженими можливостями. Згодом, 21 червня, *Stockholms Improvisationsteater* та організація *Ukrainian Volunteer hub* провели благодійний показ вистави задля допомоги Херсонщині, затопленій внаслідок підриву росією Каховської ГЕС.

27 травня на камерній сцені *Teatr Polski w Warszawie* (Польща) відбулося перформативне читання п'єси «Ніч накриє Ранок» О. Савченко. Подія супроводжувала вихід двомовної збірки сучасних українських драм «Комаха», яка була презентована видавництвом «Warsztaty Kultury» на книжковому ярмарку у Варшаві. До видання увійшли три п'єси (також «Заощаджуйте світло» П. Положенцевої та «Комаха» Л. Кудасової), які були написані після 24 лютого 2022 та відібрані до програми Українського інституту *Transmission.UA: drama on the move*. Книга стала результатом співпраці між Театральним інститутом ім. З. Рашевського та Люблінською майстернею культури. Переклади драм польською мовою профінансував Стабілізаційний фонд, ініціатива Федерального міністерства закордонних справ Німеччини та Гете-Інституту для підтримки культурних та освітніх організацій, які постраждали від війни в Україні.

У межах Року української культури в Молдові Донецький академічний обласний драматичний театр (у 2014 році переміщений до Маріуполя, а після 24 лютого 2022 – до Ужгорода) презентував 4 і 5 травня у Кишиневі, в театрі *Teatrul Fara Nume*, дві свої вистави: «Крик нації» про життя і долю В. Стуса та комедію «Декамерон» за новелами Дж. Боккаччо. Перед показами у холі закладу демонструвалася фотовиставка «Соледар. Сіль. Війна» О. Пархоменка та пресофіцера 93-ї окремої механізованої бригади «Холодний Яр» ЗСУ І. Рибаків. Світлини зроблені з різницею в 30 років фіксують болючий контраст між довоєнним і зруйнованим війною містом. Також актори театру побували у Німеччині, в Лейпцигу. 13 травня колектив представив у театрі *Schaubühne Lindenfels* виставу «Маріупольська драма», а 14 травня – «Вертеп Донеччини». Перед початком вистав у холі театру експонувалися роботи дитячої студії «Малювання як ART-терапія» та фотовиставка О. Пархоменка та І. Рибаків «Соледар. Сіль. Війна». Покази відбулися завдяки сприянню муніципалітету м. Лейпциг, Фонду Конрада Аденауера і театру *Schaubühne Lindenfels*

28–30 квітня творча група Національного академічного українського драматичного театру ім. М. Заньковецької здійснила благодійний тур містами Великої Британії та Ірландії з виставою «Наталка Полтавка». Актори виступили в народному домі «Дніпро» у Манчестері, в лондонському театрі з 200-літньою історією *Clapham Grand* та в дублінському театрі *Tommy Leddy Theatre*. Під час гастролей вдалося зібрати 8 тисяч фунтів, які передадуть військовим медикам для придбання «швидкої».

На запрошення українських спілок Анталії та Аланії, БП «Дитинство без війни» Фонду Руслана Шостака та Надзвичайного і Повноважного Посла України в Туреччині В. Боднаря з 26 квітня по 4 травня в Анкарі побував Перший український академічний театр для дітей та юнацтва. Щоб підтримати українських дітей-сиріт, актори привезли свою виставу «Джерегеля весняночки» та залучали дітей до традиційних ігор, співів і танців. Також трупа виступила перед українською громадою Анкари.

11 травня видання *The Guardian* (Велика Британія) опублікувало статтю Шарлотти Хігінс «Солдати, сирени та «проблеск надії» позначили прем'єру української опери у Львові». У ній йдеться про оперу «Страшна помста»

Є. Станковича за мотивами повісті М. Гоголя, яку поставили у Львівській національній опері, та про театральні реалії в умовах війни.

Кіно

В Україні

24 травня у столичному кінотеатрі «Жовтень» Фонд ООН у галузі народонаселення (*UNFPA*) спільно зі *StarLight Doc* презентували документальну стрічку «Поруш тишу», створену за підтримки урядів Канади, Великої Британії, Бюро гуманітарної допомоги *USAID* (США) та Гуманітарного фонду для України (*UHF*). Фільм розповідає про те, як повномасштабна війна вплинула на рівень домашнього насильства та його форми. Заразом у стрічці висвітлено тему надання допомоги постраждалим від насильства, пов'язаного з війною.

В Україні стартував проєкт «Міста та їхні герої», у межах якого відбулися покази документальних стрічок про мешканців Харкова, Миколаєва, Чернігова, Охтирки, Баштанки та Іванкова, які з початком війни стали захисниками та волонтерами. Фільми створено за сприяння Проєкту *USAID* «Економічна підтримка України» (США). Режисерами виступили О. Гібелінда й А. Литвиненко. У травні – червні покази відбулись у тих населених пунктах, де проходили зйомки, 24 червня проєкт презентували у Львові, а 3 липня – у Києві.

За кордоном

28 представників української кіноіндустрії стали членами Європейської кіноакадемії. Це продюсери М. Асадчий, Д. Бассель, О. Бесхмельніцина, І. Гладштейн, В. Дудко, А. Єлісеєва, Н. Коротушка, О. Костіна, Н. Лібет, О. Матат, Д. Мінзянов, В. Степанчук, О. Чубко; режисери С. Буковський, Д. Онищенко, К. Тинькевич, В. Трофименко, І. Цілик; композитори М. Моїсеєв, Є. Філатов; акторка А. Карпенко; оператор-постановник В. Воронін; редакторка М. Майковська; кастинг-директорка А. Самойленко; художниця з гриму К. Дубчак; художниця з костюмів П. Карчева; фестивальна робота – Б. Жук; журналіст Д. Десятерик. Загалом цьогоріч Європейська кіноакадемія прийняла до свого складу рекордну кількість нових членів – 462 (оголошено 9 травня).

21 травня Європейський фонд солідарності для українських фільмів *European Solidarity Fund for Ukrainian Films, ESFUF*) під час 76-го Каннського кінофестивалю оприлюднив результати першого відбору українських проєктів, які отримають фінансову допомогу для свого завершення чи розвитку. Загалом обрано 11 проєктів, загальна сума підтримки яких складе 523 000 євро. Це 6 проєктів у розробці: «Прах, що осідає шаром на поверхні» З. Лактіонової; «За кадром» М. Степанської; «Особливе ставлення» А. Лукіча; «Тіні» П. Кельм; «За перемогу!» В. Васяновича; «Нечиста сила» Р. Любого. І ще 5 проєктів на фінальній стадії: «Фото на пам'ять» О. Черних; «Поєма про маленьких людей» І. Сауткіна; «Гляделов» О. Кравцової; «Найс лейдіз» М. Пономарьової; «Редакція» Р. Бондарчука. Також у Каннах анонсовано, що цьогоріч *ESFUF* буде посилено внесками двох нових членів – Норвезького інституту кіно та Глобального екранного фонду Британського інституту кінематографії Великої Британії. Тож тепер *ESFUF* об'єднує 18 партнерів з 15 країн (Бельгії, Великої Британії, Греції, Естонії, Італії,

Ірландії, Кіпру, Литви, Люксембургу, Нідерландів, Німеччини, Норвегії, Португалії, Франції, Хорватії), а також Європейську асоціацію національних кіноагенцій (EFAD). Сума субсидій на наступний рік перевищить 1,2 мільйона євро, що дозволить підтримати ще більше проєктів.

76-й Каннський міжнародний кінофестиваль

Україна взяла участь у Каннському міжнародному кінофестивалі, який тривав з 16 по 27 травня у Франції. На церемонії відкриття легендарна французька акторка Катрін Денюв, яка цього року стала символом Канн, зачитала вірш Лесі Українки «Надія» та зізналася, що її серце болить за Україну. Також на теренах фестивалю режисер Мартін Скорсезе (США) закликав світ підтримувати нашу країну.

До програми фестивалю відібрали дві стрічки про Україну та створені за її участі. 26 травня у конкурсі короткометражних фільмів відбулась міжнародна прем'єра кінокартини Анастасії Солоневич і Дам'яна Коцура «Як це було»/«As it was» (Україна/Польща). Стрічка розповідає про повернення додому вперше після початку війни в Україні. А в межах паралельної програми *Cannes ACID*, яку формує Асоціація незалежного кіно та його розповсюдження (*ACID*), 21 травня відбулась прем'єра документального фільму польського режисера Мачека Хамели про евакуацію українських біженців – «Звідки куди» («In the Rearview», Польща/Франція/Україна). Режисер сам сів за кермо евакуаційного бусика, а його камера зафіксувала історії пасажирів, яких він врятував. Загалом Мачек і його команда евакуювали 400 українських біженців. Перед показом команда стрічки провела акцію на підтримку України – відмовившись від фестивального червоного килима, просто посеред бульвару Краузетт група розстелила килим, привезений до Канн з селища Лукашівка, Чернігівської області, яке сильно постраждало під час російської окупації. Тема російсько-української війни присутня також у фільмі «Опале листя» Акі Каурісмаякі (Фінляндія), який отримав Приз журі Каннського кінофестивалю. Стрічка розповідає історію кохання на тлі новинних радіоповідомлень про російське вторгнення в Україну. Акі Каурісмаякі наголосив, що мусив згадати війну в Україні у своєму фільмі, аби люди могли дивитися його у майбутньому і не забувати про «цю жакливу російську агресію». Також у Каннах перед відкриттям і закриттям секцій кінофестивалю «Особливий погляд» і «Каннська класика» демонструвався короткометражний фільм Беатріс Суле та Фаб'єн Серван–Шрайбер про засудження викрадення українських дітей, яке вчиняє росія на чолі з президентом в. путіним та його поплічницею м. львовою-біловою. У стрічці представники французького культурного середовища, акторки Енн Сінклер і Шарлотта Генсбур та автор книг про психологію Борис Цирульник (під час II Світової війни він дитиною пережив Голокост), закликають міжнародну спільноту терміново розслідувати військові злочини росії і вимагають повернути дітей до їхніх родин.

На Каннському кіноринку *Marché du Film* з 16 по 24 травня під гаслом *#StandWithUkraine* діяв Український національний павільйон, де відбулися численні заходи, спрямовані на підтримку української кіноіндустрії, налагодження нових партнерств і просування українського кіно на міжнародному рівні. Серед

головних подій майданчика – панельні дискусії «Кіноіндустрія України крізь війну: ризики та можливості», «Кенселінг російської кіноіндустрії: від каси до фінансування міжнародного тероризму», «Жінки на війні в Україні: рік досвіду»; презентація соціальної ініціативи *Worked on in Ukraine* від українсько-європейської продюсерської компанії *Dim Filmhouse*, спрямованої на інтеграцію українських кінематографістів за кордоном до нових кіноринків та боротьбу з безробіттям в українській кіноіндустрії; презентація українських кінопроектів з метою пошуку іноземних копродюсерів; презентація Київського міжнародного кінофестивалю «Молодість» та нового квір-кінофестивалю *SUNNY BUNNY*, яку провели директори форумів А. Халпахчі та Б. Жук за участі директора Гамбурзького кінофестивалю Альберта Відершпіля (*Filmfest Hamburg*, Німеччина) та оголосили про подальшу співпрацю. Також протягом роботи Національного павільйону відбулися численні зустрічі з представниками міжнародної кіноспільноти та дипломатичних кіл, зокрема майданчик відвідали Великий герцог Люксембургу Анрі з дружиною Марією-Терезою та прем'єр-міністр країни Ксав'є Бетель. Український національний павільйон на кіноринку 76-го Каннського кінофестивалю організовано спільними зусиллями представників кіноіндустрії: Державного агентства України з питань кіно, КМКФ «Молодість», Української кіноасоціації, ГО «УкрКіноФест», ГО «Спілка підприємців теле та кіноіндустрії», ГО «Центр розвитку креативних індустрій», а також завдяки підтримці Канського кінофестивалю та кіноринку *Marché du Film*, які другий рік поспіль надали безкоштовний майданчик.

Також на Каннському кіноринку наша країна була представлена Програмою «Україна у фокусі». Основна її подія – пітчінг-сесія, розроблена Українським інститутом у партнерстві з Європейським фондом солідарності для українських фільмів (*ESFUF*), *CNC*, Асоціацією *EFAD*, Гетеборзьким кінофондом (Швеція), Французьким інститутом, фестивалем *Movies that Matter* (Нідерланди), *LIM / Less is More*, *Tatino Films*. У пітчінгу взяли участь 10 кінопроектів, які знаходяться на стадії розвитку: «Антонівка» К. Горностай, «Архів. Коробка №64» Є. Джишиашвілі, «Вакуум» Є. Сміт, «Вера» М. Степанської, «Грьобана чутливість» Т. Симон, «Матір» А. Маточкіної, «Особливе ставлення» А. Лукіча, «Сезон жіночих самогубств» А. Груби, «Спадок» С. Битюцького, «Ukraine is the capital of everything!» Т. Ноябрьової. Крім того, у програмі *Cannes Docs*, в секції *Spotlighted Projects*, взяли участь команди документальних кінопроектів «Dad's Lullaby» Л. Дяк і «Тиха повінь» Д. Сухолиткого-Собчука. А у програмі *Producers Network* виступили 5 українських продюсерів: З. Єфіменко (*EF Pictures*), К. Костина (*Tabor Production*), А. Котляр («Вавилон'13»), О. Матат (*EvosFilm*), Д. Суханов (*Toy Cinema*).

До того ж на кіноринку *Marche du Film* окремий день був присвячений підтримці української кіноіндустрії в період воєнного часу. «Український день» відбувся 18 травня і включав три заходи: дві дискусійні панелі в межах Американського павільйону та *Ukrainian Networking Cocktail*. На дискусійній панелі діячі американського та українського кіно обговорили приклади кіновиробництва на міжнародних майданчиках, підняли питання виробництва фільмів під час воєнного стану, а також представили статистику українських касових зборів, поточних

зйомок та найближчі перспективи українського кінематографа. Серед спікерів – голова Ради з державної підтримки кінематографії України А. Колубаєв, виконавча директорка *FILM.UA* В. Ярмошук, засновник продюсерської компанії *Solar Media Entertainment* С. Лавренюк, генеральний директор кінофестивалю «Молодість» А. Халпахчі, співпродюсер документальної стрічки Шона Пенна «*Supergower*» Біллі Сміт (США) та ін.

Також у Каннах обговорили підтримку цифрового і креативного секторів України. 19 травня на *Cannes Next* – інноваційній платформі *Marché du Film*, яка досліджує майбутнє кіно та розважального бізнесу, відбулася панельна дискусія «Розбудова громадянської та цифрової стійкості, як Україна та Європа можуть запровадити інновації та створити майбутніх чемпіонів». Серед учасників обговорення – заступник міністра культури та інформаційної політики України з питань європейської інтеграції Т. Шевченко. А 18 травня у межах роботи *Cannes Next* за підтримки МКІП відбулася світова прем'єра імерсивного проєкту «Муралі», що поєднує кіно, 3D-технології, світлову проєкцію та фіксує 3D-сканування стінописів Бенксі на зруйнованих будівлях Києва та Київщини. Проєкт втілено за сприяння Польського інституту кіно компаніями *ATM Virtual* (Польща) та *Mriya Production* (Україна) з ініціативи українського 3D-художник, артдиректора та співзасновника *Mriya Production* А. Іваненка.

21 травня під гаслом «Україна: територія свободи» відбулося відкриття Українського павільйону на 14-й Бієнале у Кванджу. Участь у цій події наша країна взяла вперше. Український майданчик презентував три актуальні українські фільми: «Маріуполь. Невтрачена надія» М. Литвинова, «Толока» М. Ілленка, «Щедрик» О. Моргунець-Ісаєнко. Покази проходили щосуботи до 9 липня в Азійському культурному центрі. Проєкт Українського павільйону організовано Посольством України в Республіці Корея, Фондацією Бієнале Кванджу та мерією міста Кванджу у співпраці з Азійським культурним центром, компанією *TRA Media*, Державним агентством України з питань кіно й Організацією українських продюсерів.

Україна вперше за тридцятирічну історію фестивалю потрапила у фокус *Hot Docs Canadian International Documentary Festival* (27 квітня – 7 травня, Канада). Спеціальну програму *Made in Ukraine* представлено у співпраці з *Міжнародним фестивалем документального кіно про права людини Docudays UA* та за підтримки *Temerty Foundation* і *Telefilm Canada*. До неї увійшло 10 актуальних стрічок: світові прем'єри чотирьох фільмів-переможців *Civil Pitch 2.0* у програмі «Фільми, що наближають перемогу» фестивалю *Docudays UA* – короткометражки «89 днів» П. Дорогого, «Під крилом ночі» Л. Дяк, «Гості з Харкова» Г. Лавринець та «Наша робосім'я» А. Тихої, а також кінокартини «Євродонбас» К. Грицюка, «20 днів у Маріуполі» М. Чернова, «Залізні метелики» Р. Любого, «Я не хотіла робити фільм про війну» Н. Парфан, «Ми не згаснемо» А. Коваленко (Україна/Франція/Польща/США), «Коли в Бучу прийшла весна» Мілі Тешаєвої та Маркуса Ленца (Україна/Німеччина). При цьому остання стрічка визнана найкращим документальним фільмом середнього метражу за версією глядачів.

Українське кіно також було представлене на XVI Міжнародному фестивалі документальних фільмів *Beldocs* (10–17 травня, Сербія). У програмі *Prime Time*

показали стрічку «Коли в Бучу прийшла весна» Міли Тешасвої та Маркуса Ленца (Україна/Німеччина), а також «Маріуполіс 2» Мантаса Кведаравічюса (Литва/Німеччина/Франція); у програмі *The Future of Freedom* – «20 днів у Маріуполі» М. Чернова, а в програмі короткого метру *Breeze* – «Прокидаючись у тиші» Міли Жлуктенко та Даніеля Асаді Фаезі (Німеччина/Україна).

Українське кіно також увійшло до програм інших міжнародних форумів. Документальний фільм О. Радинського «Чорнобиль 22» про воєнні злочини росіян у Чорнобильській зоні здобув Гран-прі Міжнародного кінофестивалю короткометражного кіно в Обергаузені (26 квітня – 1 травня, Німеччина). Стрічка А. Коваленко «Ми не згаснемо» (Україна/Франція/Польща/США) отримала спеціальну відзнаку журі на фестивалі документального кіно *DOXA Documentary Film Festival у Ванкувері* (4–14 травня, Канада). Два фільми завоювали нагороди *Фестивалю незалежного кіно Off Camera* у Кракові (28 квітня – 7 травня, Польща): драма Т. Ноябрьової «Ти мене любиш?» (Україна/Швеція) стала найкращим фільмом міжнародного драматичного конкурсу, а кінокартину Анни Маліжевської «Тато» (Україна/Польща) назвали найкращим польським фільмом і вручили акторську нагороду виконавцю головної ролі Еріку Любосу. 12 травня у Варшаві в рамках фестивалю *Millennium Docs Against Gravity* відбулася польська прем'єра документальної стрічки А. Коваленко «Ми не згаснемо» (Україна/Франція/Польща/США). А 3 травня у Лос-Анджелесі в межах кінофестивалю *18th SEEfest (South East European Film Festival, США)*, присвяченого кінематографу країн Південно-Східної Європи, відбулася світова прем'єра документального фільму Д. Грешка «Король Лір: як ми шукали любов під час війни». 14 травня в Бахрейні (Королівство Бахрейн) у рамках Європейського фестивалю кіно демонструвалася трагікомедія «Мої думки тихі» А. Лукіча.

4–6 травня у Вільнюсі (Литва) з успіхом пройшли Дні українського кіно. У програмі представили 4 кінострічки в різних жанрах документалістики та ігрового кінематографа: «Будинок зі скалок» Сімона Леренга Вільмонта, «Люксембург, Люксембург» А. Лукіча, «Ля палісиада» Ф. Сотниченка, «Памфір» Д. Сухолиткого-Собчука. Для українців покази були безкоштовними.

26–28 травня у Кишиневі відбувся фестиваль «Дні українського кіно в Молдові». Глядацькій увазі запропонували 4 стрічки: «Ми з України», яку представила її продюсерка та авторка ідеї О. Венславовська, «Мої думки тихі» А. Лукіча, «Брама» В. Тихого та «Віктор_Робот» А. Лавренішина.

23 травня у Нью-Йорку, в кінозалі Інституту театру й кіно Лі Страсберга (США), проведено спеціальний показ для викладачів та студентів вишу документального фільму А. Лермана «Область героїв». Стрічка розповідає про волонтерів, які рятували людей у перші місяці повномасштабної російської війни проти України. До речі, засновник інституту – видатний американський кіномитець, уродженець Тернопільщини Лі Страсберг. А 31 травня у рамках літньої програми «Summer Screenings» фестивалю *Chicago International Film Festival* за підтримки Генерального консульства України в Чикаго в цьому місті відбувся показ документального фільму продюсерської команди Л. Калінської «Гартовані гнівом» («A Rising Fury»). Під час заходу волонтери ГО «Клич» організували виставку робіт українських фотографів М. Бурди, А. Петрова і О. Камі – «Ukraine: Fury. Bravery.

Sacrifice». Після перегляду проведено панельну дискусію за участі професора історії *Northwestern University* Йоханана Петровського-Штерна та ад'юнкт-професора *Northwestern Pritzker School of Law* Джоеля Р. Левіна.

У віденському кінотеатрі «Schikaneder Kino» (Австрія) 3 травня відбувся спеціальний показ українських документальних фільмів про російські військові злочини. У програмі: «Чернігів. 03.03.2022»; «Найстрашніші дні мого життя. Ягідне»; «Станція Краматорськ. Катя»; «Поверніть мене татові»; «Лікарня в заручниках»; «Втрачений рай. Віктор Маруняк». Після демонстрації відбулось обговорення за участі української журналістки та письменниці, співзасновниці проекту «Свідчить Україна» Н. Гуменюк. Захід організували Інститут наук про людину (IWM) та проєкт «Свідчить Україна» (*The Reckoning Project: Ukraine Testifies*) у співпраці з кінофестивалем *International Human Rights Film Festival*.

14 травня у Таллінні, в кінотеатрі «Sõprus», у рамках Українського кіноклубу в Естонії відбувся благодійний показ фільму «Моя війна» Р. Барабаша. Захід організовано Асоціацією українських організацій в Естонії спільно з *FRESH PRODUCTION GROUP* та за сприяння Посольства України в Естонії.

5 травня драма Д. Сухолиткого-Собчука «Памфір» (Україна/Польща/ Франція) вийшла у широкий прокат у Великій Британії та Ірландії.

Візуальні мистецтва

В Україні

11 травня – 5 червня у Києві, в Музеї-майстерні І. Кавалерідзе, діяла виставка переможців VI Міжнародного художнього фестивалю «МАЛЮЙ.UA». У експозиції представлено твори юних художників та скульпторів з України, Канади, Чорногорії, Азербайджану, Німеччини, Швеції та США. Фестиваль організовано Асоціацією з розвитку міжнародних відносин *ADRUM* і компанією *STUDIORAR* під патронатом Міністерства культури та інформаційної політики України та київської міської влади.

28 травня, у День Києва, на території Національного заповідника Софія Київська відбулася презентація артпанно «Вільне місто», яке у лютому – березні цього року створили 50 знаних художників Грузії на знак підтримки України. Серед 54-х картин, які складають триптих, представлено твори Автанділа Гургінідзе, Гії Бугадзе, Мамуки Цуцкірідзе та ін. Автором ідеї проєкту виступив художник і меценат Мамука Цуцкірідзе. Сам твір був подарований Києву під час проведення *Voicuet Kyiv Stage* у Тбілісі (28–30 квітня). Із 30 травня по 28 червня артпанно можна було оглянути в музеї «Золоті ворота».

Роботи Якуба Матушевського (Польща) поряд із картинами 10-ти українських художників експонувалися на виставці «Сила в різноманітті», яка з 26 квітня по 22 травня проходила в Національному музеї Тараса Шевченка. Роботи створені за останній рік після початку російського вторгнення в Україну і несуть у собі відлуння складних і трагічних переживань.

З 28 квітня до 18 травня в Національному історико-архітектурному музеї «Київська фортеця» проходила виставка польського фотографа та мандрівника Родослава Тафлінського «Фортеці. Жінки. Перемоги». Зроблені в Україні світлини об'єднали Прикарпаття, Луганщину та Київщину. А 2–22 травня під егідою

Національної спілки фотохудожників України та Art-об'єднання «Kyivphotos-Hall 2012» у Бібліотеці ім. М. Гоголя м. Києва діяла фотовиставка польських митців «Польський калейдоскоп». У експозиції представлено роботи учасників Белхатувського фотографічного товариства: Йоанни Олейник, Катаржини Павелець, Лонгіни Рихлевської, Малгожати Політанської, Агнешки Чекот, Павла Вошика та ін. Виставка приурочена до Дня державного прапора та Дня Конституції Польщі.

За кордоном

12–14 травня у Відні, в історичній будівлі *Aula der Wissenschaften*, відбулась персональна виставка н. х. України І. Марчука з нагоди його 87-ліття. Митець особисто представив ретроспективу з близько 150 творів, створених у різний час та об'єднаних темою України. Під час урочистої частини заходу з вітальними словами виступили Надзвичайний Повноважний Посол України в Республіці Австрія В. Химинець та керівник Управління з питань культури МЗС Австрії Крістоф Тун-Гогенштайн. Виставка зібрала численних українських і австрійських поціновувачів творчості автора. Захід відбувся під патронатом Офісу Президента України і за сприяння українського посольства – на знак подяки жителям Відня й Австрії, які прихистили десятки тисяч українців.

18-та Венеційська бієнале архітектури

Після 9-річної перерви Україна взяла участь у Венеційській бієнале архітектури (*Biennale Architettura*), яка проходить в Італії з 20 травня по 26 листопада під темою «Лабораторія майбутнього». Цьогоріч організатори події безкоштовно надали нашій країні майданчик та профінансували виробництво проєкту. 18 травня відбулося офіційне відкриття Українського павільйону, який має назву *Before the Future* («Перед майбутнім») та включає одразу дві локації – у Джардіні й Арсенале. Обидва простори структуровано довкола теми прихистку: перший майданчик нагадує умовне бомбосховище, а другий окреслено земляними валами, що відсилають до наших окопів, але також і Змієвих валів довкола Києва та історичних валів, що оточують Джардіні. Головним наповненням обох просторів стане публічна програма, у якій візьмуть участь понад 30 українських архітекторів, художників і представників інших дисциплін. Проєкт також покликаний залучити до відновлення України найкращих іноземних фахівців. Комісаром Українського павільйону стала М. Олесків, а кураторами – І. Мірошникова, О. Петров (співзасновники архітектурного бюро «ФОРМА») та Б. Філоненко (арткритик, директор культурологічного видавництва «IST Publishing»). Вони разом із Надзвичайним і Повноважним Послом України в Італійській Республіці Я. Мельником відкрили проєкт. Гостями павільйону стали президент Венеційської бієнале Роберто Чікутто, заступник державного секретаря Міністерства культури і національної спадщини Польщі Ванда Звіногородська, представники дипломатичних відомств США, Великої Британії, Литви та Латвії. А 26 травня на майданчик завітала президентка Єврокомісії Урсула фон дер Ляєн.

19 травня за сприяння МКІП на Венеційській архітектурній бієнале українські митці презентували виставку «DNC Ucraino»/«Українська ДНК». Того дня, який отримав назву «Архітектура майбутнього. Як побудувати кращу Україну».

Голос українських архітекторів», до гостей події звернувся міністр культури та інформаційної політики України О. Ткаченко. Виставка стала дослідженням української ідентичності та запропонувала глядачам матеріальну, просторову та часову подорож через ключові моменти української історії аж до сьогодення. Художниці О. Остапенко, Д. Альошкіна та Д. Більченко створили спільну просторово-візуальну композицію «Українська ДНК», об'єднану історичною концепцією. Експозицію сенсово доповнив проєкт від *NUEVU STUDIO* – «HUMANLES», анатомія столу: довгий стіл та два табурети, які стояли на насипі чорнозему. З одного боку, порожній стіл символізував сімейні столи багатьох українських сімей, за якими вже ніхто не збереться, а з іншого – продовження життя та відродження від землі. Кульмінацією виставки стала капсула часу з відео «ТУТ і ЗАРАЗ». У ньому зібрано звернення 63 українських архітекторів, багато з яких мовлять просто з лінії фронту. Музичний супровід проєкту здійснив спеціальний гість, посол колісної ліри Г. Старух. «Українська ДНК» експонувалася до 20 червня у Залі дель Каміно монастиря Сан-Косма і Даміано Фонду Бевілаквала Маса на острові Джудекка. Проєкт став результатом об'єднаних зусиль двох професійних громадських інституцій – Асоціації дизайнерів *Design4Ukraine* разом із Роберто Б'янкони (Італія) та Архітектурної палати Національної спілки архітекторів України.

Варто зазначити, що Український павільйон увійшов до 11-ти найкращих національних павільйонів Венеційської бієнале архітектури за версією британського журналу про архітектуру *Dezeen* (опубліковано 26 травня).

Український художник О. Базюк посів друге місце на VIII Міжнародній бієнале образотворчого мистецтва, яка проходила в Кишиневі з 12 травня по 18 червня. Його робота увійде до колекції Національного художнього музею Молдови. Бієнале організовано під патронатом Міністерства культури Республіки Молдова, Національного художнього музею Молдови, Спілки художників Молдови та Арт Центру «Amprunte» у партнерстві з Румунським культурним центром, Департаментом культури Кишинєва та Фундацією *Famillia Struza*.

Фотодует *Synchrodogs*, учасниками якого є лучанин Р. Новен та франківчанка Т. Щеглова, став одним з головних переможців престижної премії у сфері сучасної фотографії *LensCulture Summer Open 2022*. Окрім винагороди, робота колективу «Impossible Installations» була представлена на виставці *Photo London*, яка відбулася 10–14 травня у Лондоні (Велика Британія).

З 27 квітня до 2 вересня в Українському музеї у Нью-Йорку (США) експонуються одразу два проєкти, присвячені переосмисленню ідентичності людини в контексті війни, – «Воєнний час» народженої в Україні американської художниці Джанет Собель (1893–1968 рр.) та «Зображення і Присутність» сучасної української мисткині Л. Хоменко. На відкритті експозиції відбувся особливий музичний джем-перформанс від культурної активістки Д. Коломієць та нью-йоркського колективу *Ukrainian Village Voices*.

З 9 травня по 3 червня у Веймарі в рамках фестивалю *Kultursymposium Weimar* (Німеччина) було представлено виставку українських фотографів «Ти знаєш, що ти – людина». Назва запозичена з відомого вірша В. Симоненка, щоб підкреслити прагнення висунути на перший план індивіда. Роботи фотографів та-

кож дають важливе уявлення про зміни, що відбулися в українському суспільстві з 1960-х років: від років, коли мрія про соціалізм поступово виявилася провальною, до останніх місяців жертвовної боротьби українців за свою країну. До експозиції увійшли роботи 23-х фотографів: П. Плитки-Горицвіт, В. Бо, О. Чекменьова, А. Грома, М. Фролової, О. Гляделов, О. Курмаза, В. Марущенко та ін. Світлина демонструвалися разом із відеопроектом 10 берлінських художників *MOMENTUM Berlin*. Кураторами виставки стали Катерина Філюк та Рейчел Ріц-Воллох. Організаторами заходу виступили Платформа культурних ініціатив «ІЗОЛЯЦІЯ» і мистецька платформа *MOMENTUM* за підтримки Українського інституту, Гете-Інституту та Гете-Інституту в екзилі.

Своєю чергою Берлін (Німеччина) приймав дві виставки сучасних українських художників. Із 31 березня до 5 травня у *Hotel Continental* було представлено проєкт «Шити по живому», що має на меті усвідомити досвід українців, які опинилися перед ситуацією повномасштабного вторгнення росії. Це колаборація між мисткинею М. Митрофановою та українськими письменниками і поетами Є. Белорусець, Д. Галико, М. Козачинським, С. Юхимовою, М. Максимовою (Євою Райською). Як основу художниця обрала традиційну українську сорочку – маркер національної ідентичності, на яку нанесла тексти у авторській інтерпретації. Проєкт створено за підтримки Гете-Інституту в рамках гранту екстреної допомоги для діячів культури. А з 12 травня до 30 жовтня у замку Шенгаузен, що входить до Фонду німецьких палаців і садів Берліна-Бранденбурга, діє виставка «Золоті шрами». Її назва походить від старовинної японської техніки реставрації – кінцугі, яка не приховує, а підкреслює місця розломів золотою фарбою. Мовою мистецтва демонструють свої шрами 14 українських митців, які врятувалися від війни в Німеччині, проте не позбулися болісних ран, спричинених війною. Зібрані під час виставки кошти буде передано на відновлення Херсонського художнього музею. Подію організовано Фондом німецьких палаців і садів, Посольством України у ФРН, Українською культурною спільнотою.

З 27 травня до 22 червня у Стокгольмі, в Музей шведської армії (*Armémuseum*), діяла виставка мистецького проєкту *ArtArmor* – «ArtArmor. Мистецтво, яке рятує життя». На ній представлено 12 бронепластин, які успішно виконали своє пряме призначення – врятували людські життя, після чого були перетворені українськими митцями на артоб'єкти. Також демонструвалися дві окремі інсталяції розтрощених плит, які ще чекають своєї художньої обробки. Виставку відкрили засновник *ArtArmor* О. Ковальчук, Надзвичайний і Повноважний Посол України в Королівстві Швеція А. Плахотнюк, митрополит Рівненський і Острозький Іларіон (Процик) та митрополит Шведський та Скандинавський Клеопа Стронгіліс. Після завершення експозиції роботи виставили на аукціон, щоб придбати засоби захисту та медикаменти українським воїнам.

13–27 травня у галереї «Walt» у Сеулі експонувалася виставка воєнних постерів «Voice of Ukraine», підготовлена факультетом української мови Університету Ханкук за підтримки Посольства України в Республіці Корея. Це 60 робіт з проєкту «Креативний спротив» Київського національного університету культури і мистецтва та Київського університету культури.

10–11 травня у Кракові, в палаці Потоцьких, та 16 травня у Варшаві проведено благодійну виставку та аукціон під назвою «На межі життя», на якій було представлено картини української художниці Ю. Ангелюк і військові трофеї. Заходи організувала *Sun for Ukraine* під патронатом Генерального консульства України в Кракові, комунікаційного медіацентру при Посольстві України в Польщі та благодійного фонду «Вдячні». Зібрані кошти спрямують на закупівлю приладів для спостереження місцевості для ЗСУ.

24–28 травня у Лімасолі відбулась благодійна виставка «Lucid dreams» («Усвідомлені сни») від молоді української художниці А. Большакової, яка зараз проживає на Кіпрі. Втілити колекцію в життя як ментор і куратор допомогла мисткиня К. Дацюк. Зібрані кошти передадуть фонду «Діти Героїв».

У галереї «Illustrafemmes» в Тулузі (Франція) з 6 травня до 3 червня діяла персональна виставка української ілюстраторки Т. Якунової «Фрагменти».

22 квітня – 31 травня у містечку Бромолла, в артрезиденції *Ifo Center* (Швеція), відбулася виставка «Мікс» української мисткині В. Бєро. Представлено скульптуру та живопис.

9 травня у прикордонних словацьких Михайлівцях з. х. України, ужгородець А. Ковач презентував свою виставку живопису «Словаччина у кольорах». Експозиція демонструє нову серію полотен, присвячених різним містам країни. З роботами можна було ознайомитися до кінця травня. Михайлівці та Ужгород – міста-побратими, тож виставка стала знаком культурної співпраці.

Українська резиденція сучасного мистецтва *BIRUCHIY contemporary art project* цього року відбулася за межами України. Вона пройшла під назвою *Biruchiy Borowiec* 2–16 травня у польському селищі Андржейова. Митці з України, Польщі та Чехії працювали над локальним контекстом місцевості Боровець, осмислюючи спільне минуле країн, працюючи з колективними травмами та відкриваючи свою візію повоєнного майбутнього. Підсумком артрезиденції стала виставка «433–447» у *Muzeum Nadwiślańskie*, яка передає дату проведення події через підрахунок днів повномасштабної війни в Україні.

Музеї. Охорона культурної спадщини В Україні

18–19 травня у Львові відбулася конференція «Злочин проти культурної спадщини – у воєнний та позавоєнний час», організована Консультативною місією Європейською Союзу (КЄСЄ). Захід зібрав міжнародних експертів з питань охорони культурних цінностей, представників органів державної влади України та ЄС, правоохоронних відомств та органів верховенства права, а також музеїв і закладів культури. Учасники обговорили найкращі моделі співпраці в питанні відшкодування збитків, завданих російською агресією об'єктам культурної спадщини України, а також фіксацію і розслідування таких злочинів. Серед учасників: голова КМЄС в Україні Антті Хартікайнен; очільниця Бюро ЮНЕСКО в Україні К'яра Бардескі; керівник сектору методології Відділу інтегрованого підходу до безпеки та миру Європейської служби зовнішніх справ Васіле Ротару; заступниця міністра культури та інформаційної політики України К. Чуєва та ін. За результа-

тами заходу КМЄС в Україні підготує рекомендації для сприяння плідній взаємодії між українськими та європейськими експертами та інституціями.

ЮНЕСКО через *Heritage Emergency Fund* профінансувала закупівлю обладнання для чотирьох українських музеїв – Національного музею ім. Б. та В. Ханенків, Національного музею Тараса Шевченка, Національного музею «Київська картинна галерея» та Національного науково-природничого музею НАН України. Для допомоги обрали музеї, які найбільше постраждали від російської атаки 10 жовтня 2022 року. Організація прагнула задовільнити актуальні потреби самих інституцій, щоб забезпечити їхню стабільну та ефективну роботу. Закуплено портативні зарядні станції, осушувачі повітря, систему оповіщення про повітряну тривогу, протипожежні сейфи для цінних експонатів тощо. Загалом музеї отримали 24 різних типів обладнання загальною сумою 3,7 мільйона гривень. Також ЮНЕСКО профінансувала проєктні роботи та дослідження для подальшої реставрації дерев'яних дверей та будівлі Музею Ханенків, які були пошкоджені внаслідок вибуху російської ракети. Реалізацією програми займалася українська громадська організація *Museum for Change*.

16 травня у Чернігові відбулася зустріч заступниці Міністра розвитку громад, територій та інфраструктури Н. Козловської, голови Чернігівської ОДА В. Чауса із очільницею Бюро ЮНЕСКО в Україні К'ярою Бардескі. У фокусі уваги – комплексне відновлення Чернігівської області та співпраця з експертами ЮНЕСКО. Зокрема йшлося про включення пам'яток міста – центральної частини Валу, Єлецької гори з ансамблем Єлецького монастиря та кургану «Чорна могила», Болдиної гори з курганным могильником X ст. і комплексом Троїцько-Іллінського монастиря – до списку Світової спадщини ЮНЕСКО. Об'єкти увійдуть до номінації «Культурний ландшафт Чернігова».

На початку травня до Національного заповідника «Хортиця» (Запоріжжя) з візитом у відповідь приїхали генеральний директор морських музеїв та музеїв транспорту Швеції Ларс Амреус та науковий директор музею Васа (*Vasamuseet*) у Стокгольмі Фред Хокер. У березні цього року співробітники заповідника побували у Стокгольмі, де розповіли про свій досвід евакуації та збереження культурної спадщини під час війни. Шведські наковці дослідили українські стародавні кораблі – козацький човен, дніпровську дубель-шлюпку і бригантину XVIII ст. та байдак XIX ст., і долучилися до створення високоякісних тривимірних моделей цих пам'яток. Під час приїзду 8 травня Ларс Амреус і Фред Хокер також мали зустріч із міністром культури та інформаційної політики України О. Ткаченком і його командою. Учасники домовились про подальше поглиблене співробітництво та обмін досвідом – співпрацю між музеями, експертизу шведських колег в переосмисленні окремих українських музеїв після перемоги, допомогу в збереженні культурних цінностей.

У березні графік і карикатурист Режис Ектор (Франція) передав Національному музею історії України у Другій світовій війні свої карикатури проти російської агресії в нашій країні, створені впродовж 2022 року. Ці роботи стали частиною музейної візуальної колекції російсько-української війни та сформували окрему онлайн-експозицію «Карикатури Режиса Ектора проти російської агресії», з якою можна ознайомитися на сайті музею.

Завдяки перемозі у конкурсі «Спеціальні гранти *ICOM*: Підтримка музеїв та музейних професіоналів» Національний заповідник «Києво-Печерська лавра» отримав грант обсягом €11 944 на закупівлю обладнання для оцифрування архіву. Головним заявником гранту виступив *ICOM UK* за підтримки *ICOM* Україна (Міжнародна рада музеїв). Цифрові копії буде створено на наукову, проєктну та технічну документацію, пов'язану з обліком та реставрацією нерухомих пам'яток та інженерним захистом території Києво-Печерської лаври.

11 травня Бюро програми ЄС «Креативна Європа» в Україні провело презентацію «Можливості програми ЄС «Креативна Європа» для представників музейної сфери». У межах заходу також відбувся воркшоп «Технічна сторона подачі грантової заявки на конкурси програми ЄС «Креативна Європа» та панельна дискусія «Потреби української музейної сфери у проєктному грантовому фінансуванні під час війни».

За кордоном

Національний музей історії України у Другій світовій війні відзначено Спеціальною нагородою журі міжнародної премії *Museum and Heritage Awards – 2023* за виставку «Україна – Розп'яття» (куратор – Ю. Савчук, художник – А. Логов) та особливу професійну стійкість в умовах війни. Від імені колективу відзнаку отримав генеральний директор музею Ю. Савчук. Церемонія нагородження відбулася 10 травня у Лондоні (Велика Британія).

Національний музей мистецтв ім. Б. і В. Ханенків у співпраці з Литовським національним художнім музеєм презентував чотири виставки у Вільнюсі. З 10 травня по 3 вересня у Литовському національному художньому музеї експонуються одразу дві виставки з фондів українського музею – виставка традиційного китайського живопису «Послання з «ідеального світу» та «Калам і пензель. Ісламська мініатюра і каліграфія», на якій представлено експонати XIII–XIX ст. з Персії, Туреччини та Індії. З 5 травня по 25 червня у Художньому музеї Палацу Радзивілів (філія Литовського національного художнього музею) проходила виставка «Від Дюрера до Рембрандта» з колекції західноєвропейської графіки Музею Ханенків. Відвідувачі могли побачити твори Рембрандта, Е. Саделера, Г. Гольціуса, Л. ван Лейдена, А. Дюрера, А. Альтдорфера та інших майстрів Нідерландів, Фландрії, Голландії та Німеччини. А з 30 травня до 17 вересня у Вільнюській картинній галереї (філія Литовського національного художнього музею) діє виставка «Вона воскресне? Офорти Гойї з Національного музею мистецтв ім. Б. та В. Ханенків». Експозицію складають відомі серії іспанського художника Ф. Гойї «Капрічос» і «Жахи війни». Партнерами виставкових проєктів, зокрема, виступили Посольство Литовської Республіки в Україні, Посольство України в Литві, Фонд благодійності та підтримки Йонаса Кароліса Ходкявічюса.

З 6 травня до 10 вересня у музеї Альбертінум, що входить до Державних художніх зібрань Дрездена (*SKD*, Німеччина), діє масштабна виставка модерного та сучасного мистецтва України «Калейдоскоп історій. Українське мистецтво 1912–2023». Представлено живопис, скульптуру, фотографію, інсталяцію, відео, графіку та архіви близько 50 художників. Зокрема М. Примаченко, С. Параджанова, А. Горської, Т. Яблонської, В. Єрмілова, О. Павленко, В. Паль-

мова, Н. Кадана, Ж. Кадирової, А. Кахідзе, М. Карабіновича, П. Макова, В. Ралко та ін. Окремі історичні твори вперше експонуються за кордоном. Паралельно з виставкою діє публічна програма, завдяки якій можна ознайомитися з українською музикою, кіно, літературою для відтворення загального контексту. Твори для експозиції надали Національний художній музей України, Одеський художній музей, Національний музей українського народного декоративного мистецтва, *Stedley Art Foundation*, Фонд родини Марії Примаченко, Довженко-Центр і ГО «Музей сучасного мистецтва». Експозицію також доповнюють експонати з *Art Collection Telekom* і Артотеки німецького Бундестагу. У відкритті виставки взяли участь генеральна директорка *SDK* Маріон Аккерман, директорка музею Альбертінум Хільке Вагнер, кураторки проєкту Марія Ісерліс і Тетяна Кочубінська, представники Посольства України у ФРН, Українського інституту та МЗС Німеччини.

У рамках ініціативи першої леді України О. Зеленської із запровадження україномовних аудіогідів у провідних музеях світу екскурсії українською стали доступні у низці культурних закладів Європи. З нагоди Дня Європи українські дипломатичні установи запустили україномовні аудіогіди в Галереї Боргезе в Римі – одному з найвідоміших художніх музеїв Італії – та в комплексі королівських музеїв Турина, до якого входять Королівський палац, Королівська зброярня, Савойська галерея, Археологічний музей, Королівські сади та Каплиця Святої плащаниці. Україномовний аудіогід запрацював також у Нордичному музеї (*Nordiska museet*) – приватному музеї етнографії та культури в Стокгольмі. Проєкт вдалося реалізувати завдяки спільним зусиллям Українського культурного центру у Стокгольмі та Посольства України у Швеції. За сприяння Посольства України у Фінляндії відкрито україномовний аудіогід на одній із найбільших і найважливіших туристичних локацій країни – острові-фортеці Суоменлінна (Свеаборг) у Гельсінкі. А 25 травня О. Зеленська та королева Нідерландів Максима через відеозв'язок запустили україномовний аудіогід в амстердамському Рейксмузеум (*Rijksmuseum*). Озвучила екскурсію нідерландська акторка українського походження Вікторія Кобленко. Крім аудіогіда, доступна також відеоекскурсія українською мовою. Її створила українська режисерка та сценаристка М. Пономарьова, гідом стала українська художниця Н. Владичко, яка працює у музеї.

Українське місто Харків стало головною темою 49-го номера польського журналу *Herito*, що спеціалізується на питаннях культури та спадщини Східної та Центральної Європи.

Креативні індустрії В Україні

На замовлення МКІП і за підтримки Проєкту «Супровід урядових реформ в Україні» (*SURGe*, фінансується Урядом Канади) 25–26 травня у Києві відбулася стратегічна сесія представників народних художніх промислів, рекламних та *PR*-агентств, а також урядовців і галузевих експертів для напрацювання плану заходів промоції народних художніх промислів в Україні та за кордоном. Учасники працювали над визначенням змісту, цільових груп та інструментів реалізації промоційних заходів для чотирьох пілотних видів національних художніх промислів –

косівської кераміки, писанкарства, решетилівської вишивки та гутництва в Україні та за кордоном для подальшого впровадження. До роботи сесії, зокрема, долучилися міністр культури та інформаційної політики України О. Ткаченко та його заступниця Г. Григоренко.

За кордоном

Уряд Баварії надав Україні *Bavarian Digital Award* обсягом 10 000 євро під час заходу *Bavarian Digital Summit*, який відбувся 11 травня в Німеччині. Кошти перерахують фонду *Projector Creative&Tech Foundation*, щоб 5000 українок змогли здобути безоплатну освіту в креативній індустрії та IT.

Одразу два українські проекти отримали нагороди міжнародного фестивалю креативності *The One Show* (штаб-квартира у Нью-Йорку, США). Проект «Carol for Charity» від команди *Saatchi & Saatchi Ukraine* та Міністерства закордонних справ України відзначено «Бронзовим олівцем» у категорії «Interactive & Mobile Craft: Audio Craft». Проект є переосмисленням всесвітньо відомого «Щедрика» для допомоги українським дітям, якими опікується Фундація Олени Зеленської. Своєю чергою проект креативної агенції *ANGRY* та компанії «Бетон від Ковальської» #ДітиНеПовинніБачитиВійну – різдвяні інсталяції з бетонних блоків від колишніх блокпостів – здобув «Срібний олівець» у категорії «Creative Effectiveness: Single Region or Market/CSR» та «Бронзовий олівець» у категорії «Design: Out of Home/Series». Нагороди отримали також присвячені Україні проекти закордонних агенцій. Створений на замовлення глобальної ініціативи з підтримки України *United24* агентством *and us* (OAE) проект «THE UNDENIABLE STREET VIEW», який показує вид на вулиці зони бойових дій та спричинені росією руйнування в українських містечках, отримав одного «Золотого» та одного «Бронзового олівця». Проект «Backup Ukraine», розроблений задля збереження української культурної спадщини данською агенцією *VIRTUE* на замовлення ЮНЕСКО, *Blue Shield Danmark* (Данія) та платформи *Polycam* (США), отримав 7 «Золотих», 3 «Срібні» та 2 «Бронзових олівці». А створений агенцією *Publicis Groupe Benelux* (Нідерланди і Бельгія) для *Ukrainian Witness* проект «WIKITRUTH», покликаний розкрити росіянам правду про війну в Україну через статті у Вікіпедії, отримав «Бронзового олівця».

Київська креативна агенція *Bickerstaff.734* отримала «золото» і «бронзу» на найдавнішому фестивалі дизайну та реклами – *102nd ADC Annual Awards NYC* (США) за брендинг острова Хортиця. Проект був реалізований у 2020 році на замовлення Міністерства культури та інформаційної політики України.

Команда *Starlight Creative* отримала дві золоті нагороди на міжнародній європейській премії у сфері промо та дизайну *Promax Europe Awards 2023*: промо документального фільму «Фотографи» виробництва *Starlight Doc* стало найкращим в номінації «Documentary Spot», а маркетинговий шоурил самої агенції переміг у номінації «Marketing Video/Sizzle Reel/Presentation».

Асоціація майстрів клаптикового шиття України презентувала свою колекцію на міжнародній виставці-фестивалі *VeronaTessile–2023* (30 квітня – 3 травня, Італія). Тема цьогорічної події – «Безстрашні» – апелює до жінок, які в різні часи боролися за своє право на самовираження в мистецтві. Українська експозиція

складалася з двох частин: перша присвячена 140-річчю від народження О. Екстер, друга – українським народним мотивам загалом.

Українці Нідерландів презентували багатство української спадщини на Тиждні культурного стилю в Гаазі (*Cultural Style Week*, 21–27 травня). На заході можна було ознайомитись із традиційним одягом, танцями, музикою та їжею різних країн.

20 і 21 травня в Українському інституті у Братиславі за участі Надзвичайного і Повноважного Посла України в Словаччині М. Кастрана відбувся Український фестиваль культури та моди, на якому було представлено 15 модних брендів одягу, взуття та аксесуарів. На відкритті події виступили солісти та артисти хору Схід Опери.

21 травня Посольство України у В'єтнамі та Національний музей жінки у Ханой організували захід «Кольори спадщини», метою якого було показати спільності багатовікових культур України та В'єтнаму в сучасному вбранні обох народів. Представлено колекції дизайнерок О. Полонець і Ле Тхі Лан Хуонг (*Lê Thi Lan Huong*). Зокрема на одному з аузай, традиційних в'єтнамських суконь, було відшито картину О. Гайдамаки «Будь!», на якій Україну огортають крила янгола. Частиною заходу також стала виставка фотопроекту «Наше», створеного Майстернею «Треті Півні» спільно з Етногалереєю Р. Шимчук і магазином «Давній народний одяг».

Фінська студія *Rockodile* та українська *Octobear Knight Gamesma* розробили комп'ютерну гру про операторів українських військових дронів – «Death From Above», яку 25 травня випустила німецька компанія *Lesser Evil*. Дія гри відбувається під час російського вторгнення в Україну. Саундтрек до гри записав гурт «Антитіла», ним стала пісня «Мій сокіл». 30% прибутку буде спрямовано на адресу фонду «Повернись живим» та ініціативи «Армія дронів». Після того, як розроблення гри окупиться, обсяг пожертв зросте до 70%.

Література

В Україні

30 травня у Національному музеї літератури України спільно з Посольством Франції в Україні проведено презентацію антології «Сонячні кларнети» у перекладі французькою Д. Чистяка. Під час заходу Надзвичайний і Повноважний Посол Франції в Україні Етьєн де Понсен вручив перекладачу Д. Чистяку та мовознавиці В. Бурбело відзнаки Ордену Академічних пальм.

За кордоном

Українські автори та перекладачі відзначені міжнародними нагородами. Письменник В. Вакулєнко посмертно став лавреатом спеціальної відзнаки Міжнародної асоціації видавців – *Prix Voltaire Special Award 2023*. Нагороду від імені вбитого російськими окупантами літератора отримувала В. Амеліна на церемонії вручення у Ліллекхаммері (22 травня, Норвегія). Роман А. Куркова «Сірі бджоли» здобув перемогу в номінації «Романи» Квебекської премії книготорговців (*Prix des libraires du Québec*). Нагороду надають разом із грантом обсягом 10 000 доларів від Ради мистецтв і літератури Квебеку (*CALQ*). Церемонія нагородження від-

булася 11 травня в Монреалі (Канада). К. Калитко стала лавреаткою премії *Pushcart Prize* (США), яку присуджують за малі літературні форми. Її нагородили за текст «Having Lost the Keys...» з поетичної збірки «Ніхто нас тут не знає, і ми – нікого» (вид-во «Lost Horse Press»), перекладеної Оксаною Луцишиною та Оленою Дженнінгз. Своєю чергою О. Максимчук і М. Росочинський стали лавреатами Перекладацької премії Американської асоціації з українознавчих студій (AAUS, США) за переклад книжки М. Кіяновської «Бабин Яр. Голосами» (вид-во «Harvard University Press», 2023). А почесною відзнакою 2023 року нагородили Патріка Джона Корнесса за переклад «Лісової пісні» Лесі Українки (видавництво «Canadian Institute of Ukrainian Studies Press» 2021).

Міжнародний книжковий ярмарок у Варшаві

Україна стала почесною гостею Міжнародного книжкового ярмарку у Варшаві, який зібрав 100 тисяч відвідувачів (25–28 травня, Польща). Подію урочисто відкрили директор ярмарку Яцек Ориль, віцемаршалок Сейму Польщі Малгожата Кідава-Блонська, спікер Верховної Ради України Р. Стефанчук, віцепрезидентка Варшави Алдона Махновська-Гура. У форматі відеозвернення до учасників і гостей звернулися перша леді України О. Зеленська й міністр культури та інформаційної політики України О. Ткаченко. У день відкриття ярмарку зі спеціальним концертом виступив Молодіжний академічний симфонічний оркестр «Слобожанський» з Харкова. У рамках форуму під гаслом «Мільйони мостів» діяв Український стенд площею 200 кв. м. Роботу майданчика організував Український інститут книги разом зі співорганізаторами і партнерами: Міжнародним книжковим ярмарком у Варшаві, Фундацією «Історія і Культура» (організатор ярмарку), Інститутом книги (Польща), Польською книжковою палатою, Міністерством культури та національної спадщини Польщі, Міністерством культури та інформаційної політики України, Посольством України в Республіці Польща та міністерствами закордонних справ обох країн. Українське книговидавництво на ярмарку представили 45 видавництв. Особливу увагу на Українському стенді привертала 43-кілограмова книга «Злочин без кари: нова російська класика», яку спільно створили агенція *Bickerstaff.734*, Українська академія лідерства і Міністерство закордонних справ України. У ній понад 6000 сторінок, які символізують 6000 українських дітей, викрадених росіянами. Також на стенді та в окремій експозиції були представлені плакати Клубу ілюстраторів «Pictoric»: 50 воєнних плакатів і 50 плакатів з серії «Yellow&Blue», створеної до повномасштабної війни. А при вході в палац на ярмарку розмістили стенд з польськими перекладами українських авторів. У рамках події відбувся польсько-український літературний фестиваль «Сила слова – польсько-українські літературні діалоги». Це серія зустрічей і розмов письменників, журналістів, інтелектуалів з обох країн, яка слугувала презентацією досягнень та обміну ідеями. Програма цього фестивалю створена у співпраці з Українським та Польським інститутами книги та Фундацією «Історія і культура» завдяки співфінансуванню Міністерства культури та національної спадщини Польщі. Загалом українська програма налічувала 59 заходів. Це презентації, зустрічі з авторами і видавцями, дискусії, семінари, автограф-сесії. У них взяли участь понад 20 представників української культури: письменники Ю. Андрухович,

К. Бабкіна, Ю. Винничук, І. Даневська, Г. Крук, О. Мамчич, Г. Ткачук; поети Ю. Завадський і Я. Черногуз; український філософ, публіцист і перекладач В. Кебуладзе; письменник і художник-ілюстратор Д. Кузьменко; письменниця, правозахисниця, голова організації «Центр громадянських свобод», нагородженої Нобелівською премією миру 2022 року, – О. Матвійчук; публіцист, письменник і журналіст В. Портников та ін. Також за участі українських та іноземних експертів і книговидавців було проведено професійні заходи «Український книжковий ринок під час війни: невдачі та перемоги за перший рік повномасштабної війни» та «Як допомогти українському книжковому ринку під час і після війни».

25 травня в рамках Міжнародного книжкового ярмарку у Варшаві у змішаному форматі було проведено польсько-українську конференцію «Читання задля демократії» (Варшава – Київ). До учасників заходу звернулася перша леді Польщі Агата Корнгаузер-Дуда та закликала не оминати книговидавництва в потоці допомоги Україні. Під час конференції було обговорено вплив читання на всі сфери життя людини та суспільства, а також можливі шляхи поширення читання як життєвої практики серед українців. До обговорення, зокрема, долучилися: міністр культури та інформаційної політики України О. Ткаченко; європейський комісар з інновацій, досліджень, культури, освіти та молоді Марія Гебріель; директорка Українського інституту книги О. Коваль; президент Української асоціації видавців і книгрозповсюджувачів О. Афонін; д-р Томаш Маковський з Національної бібліотеки Польщі; Марія Дескур (*Universal Reading Foundation*, Польща); Йорг Маас (*EU Read, Stiftung Lesen*, Німеччина); Маріанна Вольф (Каліфорнійський університет, США); Кессі Чедертон (*World Book Day*) і Фіона Еванс (*National Literacy Trust*, Велика Британія). Під час заходу О. Коваль презентувала «Стратегію промоції читання в Україні на 2023–2032 рр.», втілення якої потребує 100 млн євро на рік. Тож директорка УІК звернулася до міжнародної спільноти з проханням допомогти її реалізувати. Конференцію організували: *Universal Reading Foundation* (Польща), Міністерство культури та інформаційної політики України, Український інститут книги, Українська бібліотечна асоціація, Федерація європейських видавців, *EU Read*, Міжнародний книжковий ярмарок у Варшаві, Польська книжкова палата та представлені на заході партнерські організації.

Також під час Міжнародного книжкового ярмарку у Варшаві було проведено стратегічний круглий стіл високого рівня для видавців і потенційних донорів, який організувала ініціатива *SUPRR (Supporting Ukrainian Publishing Resilience and Recovery)* («Підтримка стійкості та відновлення українського видавництва») – новий проєкт підтримки українського видавництва тепер і після закінчення російсько-української війни. Ініціатива пов'язана з *Central European University Press* (видавництвом Центрально-Європейського університету, Будапешт, Угорщина).

Україна взяла участь у 28-му Міжнародному книжковому ярмарку і літературному фестивалі «Світ книги», який 11–14 травня проходив у Празі (Чехія). Фокус-тема цьогорічного фестивалю – «Автори без кордонів». На форумі діяв Український стенд, дизайн якого розробила О. Старанчук. На фестивалі представили українську літературну програму, яка була зосереджена на досвіді «проживання» війни, а також виставку воєнних плакатів *#SupportUkrainePIC* від Клубу

ілюстраторів «Pictoric». Українську літературу презентували С. Жадан, П. Коробчук, Г. Вдовиченко (онлайн), також свої твори читали українські письменниці, які проживають у Празі – Каріна Армлос, Оксана Маслова, Ірина Загладько. В українській програмі відбулася низка презентацій, зокрема чеського перекладу роману «Інтернат» С Жадана (вид-во «Argo», 2023), українського перекладу роману «Гроші від Гітлера» Радки Денемаркової («Комора», 2022) за участі авторки, чесько-українського видання для дітей «Оленка втікає від війни» письменниці Ленки Рожновської та ілюстраторки Ганни Ковтун. Також організовано Вечір кримськотатарської літератури, який модерував Д. Бабешко. Під час фестивалю вперше відбувся дводенний форум для професійної аудиторії – «Центрально-Східноєвропейський книжковий ринок», у якому взяли участь представники українських видавництв: «ВСЛ», «Vivat», «Книги XXI», «UAComix». Міжнародний фестиваль «Книжковий арсенал» також представив свою діяльність у рамках форуму. Підготовка українського стенду та програми відбулася у співпраці фестивалю «Світ книги», Українського інституту, книгарні «Books-UA» та Посольства України в Чехії за фінансової підтримки чеського благодійного фонду PPF.

13 травня в рамках фестивалю *The World Voices Festival* у Нью-Йорку відбувся захід *Ukrainian writers at war* за участі А. Чеха, І. Цілик й А. Чапая. Організатором фестивалю виступив Американський ПЕН-центр (США).

Бібліотеки В Україні

Департамент суспільних комунікацій КМДА започаткував ініціативу «книжкових експресів», що транспортуватимуть книги з Києва до європейських міст, де раніше проводилася виставка «Київ – незламне серце Європи». У травні перший книжковий експрес «Київ – Гіссен» доправив близько 100 видань для дітей та дорослих Книги надано благодійним фондом «Бібліотечна країна», платформою «Книжкові сили України» та небайдужими громадянами.

За кордоном

11 травня в Національній бібліотеці Республіки Молдова відбулося відкриття тематичної програми заходів Року української культури в Молдові, яку підготував колектив бібліотеки за сприяння Міністерства культури Молдови та Посольства України в Молдові. До гостей події онлайн звернувся міністр культури та інформаційної політики України О. Ткаченко. У відкритті заходу також взяли участь голова Секретаріату Міністерства культури Молдови Борис Кремене, Надзвичайний і Повноважний Посол України в Молдові М. Шевченко, генеральний директор Національної бібліотеки Республіки Молдова Єлена Пінтілей, генеральний директор Одеської національної наукової бібліотеки І. Бірюкова, заступник директора Департаменту культури, національностей, релігії та охорони культурної спадщини Одеської ОДА Я. Різникова, представники української спільноти, діячі культури, науки та мистецтва. Увазі присутніх презентовано фотопроект «Листівки з України: як "руській мір" знищує культуру», масштабну виставку документів з фондів Національної бібліотеки Республіки Молдова «Україна: між миром і війною», а також видання, передані колективом Одеської національної

наукової бібліотеки в рамках дії Меморандуму про співпрацю бібліотек, укладеного в 2019 році. У межах проєкту першої леді України О. Зеленської «Українська книжкова полицка» Посольство України в Молдові передало книгозбірні добірку сучасної української дитячої літератури. Також проведено презентацію румуномовних перекладів творів С. Жадана та Ю. Андруховича і книги «Український борщ Пйотра Погоржельського», яку за присутності автора представив Польський інститут в Бухаресті. Крім того, відбулося знайомство з роботою Української бібліотеки імені Лесі Українки (філія Муніципальної публічної бібліотеки Кишинєва). А 12 травня проведено тематичний круглий стіл «Цінності, які нас об'єднують» за участі фахівців Національної бібліотеки Республіки Молдова та Одеської національної наукової бібліотеки.

Проєкт «Українська книжкова полицка» продовжує поширювати українську літературу в оригіналі та перекладах за кордоном. 19 травня Надзвичайний і Повноважний і Посол України в Латвії А. Куцевол відкрив українську полицку у центральній бібліотеці міста Огре. 23 травня українські полицки у Бібліотеці Гааги (*Bibliotheek Den Haag*) та Амстердамській публічній бібліотеці (*OBA Amsterdam*, Нідерланди) отримали нові надходження. Колекцію сформовано Українським інститутом книги та профінансовано Київською школою економіки. А 31 травня Посольство України в Молдові відкрило чотири українські книжкові полицки в гуртожитках Політехнічного університету Молдови, де тимчасово проживають вимушені переселенці з України. Проєкт «Українська книжкова полицка» ініціювала перша леді України О. Зеленська спільно з Міністерством закордонних справ України, Міністерством культури та інформаційної політики України, Українським інститутом книги та посольствами України за кордоном.

2–3 травня відбувся візит робочої групи проєкту створення Національної електронної бібліотеки України (НЕБУ) до Національної бібліотеки Латвії. Латвійські колеги поділилися досвідом прийняття рішень щодо створення проєктів, метою яких є оцифрування, збереження та надання максимально широкого доступу до всіх цифрових ресурсів культурної спадщини Латвії

Нагороди В Україні

Генеральна директорка національного заповідника «Софія Київська» Н. Куковальська й український журналіст Р. Сущенко отримали національний орден Французької Республіки «За заслуги». Нагороди їм вручив Надзвичайний і Повноважний Посол Франції в Україні Етьєн де Понсен на церемонії у Софійському соборі 30 травня.

Центр Gedankendach, заснований восени 2009 року при Чернівецькому національному університеті ім. Ю. Федьковича, відзначено Премією в галузі культури імені Георга Дегю – 2023, яку присуджує Німецький форум східноєвропейської культури (оприлюднено 27 квітня). Премія фінансується Уповноваженою Федерального уряду з питань культури та медіа та відзначає особистостей чи ініціативи, які мають особливі заслуги за збереження традицій і взаємодій німецької культури та історії в Східній Європі, орієнтуючись при цьому на майбутнє та фо-

рмуючи діалог, заснований на партнерстві. Нагородження відбудеться 5 жовтня 2023 року в Берліні.

Благодійність

За кордоном

У столиці Австрії 6 травня відбувся благодійний вуличний фестиваль *Straßenfest für die Ukrain*», під час якого збирали кошти на реанімобілі для України. Захід поєднав музичний концерт з виконанням авторських та українських народних пісень, ярмарок товарів ручної роботи українських і австрійських майстринь та фуд-корт.

Побратимство

В Україні

Львів став побратимом ще двох європейських міст. 9 травня мери Львова і Пули А. Садовий і Філіп Зорічич у присутності Надзвичайного і Повноважного Посла Хорватії в Україні Аніци Джамич підписали угоду про партнерство. Мер Пули Філіп Зорічич приїхав до Львова принагідно до Дня Європи. Того дня меру хорватського міста доручили підняти стяг ЄС біля Ратуші. А 23 травня укладено угоду про співпрацю між Львовом і столицею Ісландії – Рейк'явіком. Договір підписали мери міст А. Садовий та Дагур Еггертссон. Під час візиту делегація з Рейк'явіка також оглянула Національний реабілітаційний центр «Незламні» («Unbroken») та вшанувала пам'ять полеглих Героїв на Личаківському цвинтарі, які віддали свої життя, захищаючи Україну від російських окупантів.

За кордоном

8 травня в урочистій атмосфері, під час заходів із відзначення закінчення Другої світової війни, в міській ратуші Реймса (Франція) відбулося підписання безстрокової угоди про партнерство між Реймсом і Черніговом. Договір підписали в. о. міського голови Чернігова О. Ломако, мер Реймса Арно Робіне та президентка Великого Реймса Катрін Вотрен. Чернігів та Реймс відтепер офіційні міста-партнери. А 10 травня на реймській набережній відкрито вуличну фотовиставку «Перехрестя, фотографії Реймса та Чернігова». На світлинах зафіксовано Реймс часів Першої світової та Чернігів під час російсько-української війни. Фотографії українського міста зроблено С. Сенником.

Ніжин став першим містом-партнером Стейт-Колледжа (Пенсільванія, США). Меморандум про співпрацю 5 травня підписали мери міст О. Кодола та Езра Нейнс у Стейт-Колледжі.

11 травня міський голова Черкас А. Бондаренко та бургомістр Білефельда Піт Клаузен підписали в Німеччині Угоду про встановлення солідарного партнерства та майбутньої співпраці. Тож відтепер Черкаси та Білефельд офіційно міста-побратими.

Матеріал підготувала

Г. М. Іванченко, завідувачка сектору ДЗК
відділу НАУІ Інформцентру
з питань культури та мистецтва

